

ТОРА ОР • ПАРШІ ВАЄШЕВ • МААМАР 2

והנה אנחנו מאלמים אלמים כו'

«І ось, ми в'язали снопи»

Очищення розсіяних іскор розбитих посудин відбувається у два етапи: праця братів знизу, яка з'єднує уламки в одне ціле й приводить їх до самоусунення перед Б-гом, і світло Йосефа згори, яке завершує їхнє включення в Б-жественність.

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayeishev/2/

ГОЛОВНА ДУМКА

Очищення розсіяних іскор розбитих посудин відбувається у два етапи: праця братів знизу, яка з'єднує уламки в одне ціле й приводить їх до самоусунення перед Б-гом, і світло Йосефа згори, яке завершує їхнє включення в Б-жественність.

Кожен розділ: текст івритом, потім переклад, потім коротке пояснення під золотою лінією. Маленькі цифри в тексті івритом позначають примітки наприкінці.

КОРОТКО ПРО МААМАР

Маамар розглядає сон Йосефа про снопи крізь призму кабали про розбиття посудин. Посудини Тогу (хаосу) розбилися на уламки, а світло залишило їх — наче літери слова, роз'єднані між собою. Їхні уламки стали безліччю душ, ангелів і Б-жественних іскор; що нижче вони падали, то більше дробилися. 288 іскор світу еманції (Ацилут) розпалися на незліченні уламки у світі дії (Асія), і саме тому вигнання таке тривале. Завдання єврейського народу — знову об'єднати їх у єдності Б-га, щоб стати «одним народом на землі». В'язання братами снопів — це перший етап очищення: вони збирають розсіяні іскри й підносять їх як маїн нуквін (жіночі води) до царювання (Малхут) світу Ацилут, у такому повному самоусуненні (бітуль), що воно стає «німим» (іллем, що перегукується з алумім), наче зародок в утробі. Це ще лише нижче єднання (їхуда татаа). Другий етап очищення — маїн духрін (чоловічі води) від Імені Ма через мудрість (Хохма) — має прийти згори; це рівень Йосефа, коріння якого — в основі (Йесод) світу Ацилут. Поклін снопів — це самоусунення братів, яке притягує його світло донизу, тоді як поклін Якова притягнув до Йосефа світло, що охоплює всі світи (совев коль альмін). Брати ненавиділи його, бо помилково вважали, що їхнє коріння в емоційних атрибутах (Зеїр Анпін) означає, що їхній справжній рівень такий самий, як у нього, хоча вони перебувають у світі творення (Брія).

ПЛАН

1 Розбиття як розділення

¶1–5

Царі Тогу падають; розбиття означає дроблення на частини, наче роз'єднані літери, і породжує множинність творіння, що зростає в міру падіння донизу.

2 Річка, що розділяється

¶6–11

Річка Едену залишається єдиною в Ацилуті й розділяється, починаючи зі світу Брія; на кожному рівні множаться ангели, душі та 288 іскор.

3	Чому вигнання таке тривале	¶12
	288 іскор Ацилуту розбилися в нижніх світах на незліченні уламки, тому їхнє очищення триває дуже довго.	
4	Об'єднати багатьох в одне	¶13–16
	«Усіх їх Ти створив мудрістю»: Хохма знову об'єднує уламки, а Ізраїль утверджує єдність навіть у найнижчому світі.	
5	В'язання снопів: перший етап очищення	¶17–22
	Брати підносять іскри як маїн нуквін до Малхут світу Ацилут; таке самоусунення є «німістю», як у зародка в утробі.	
6	Другий етап очищення згори	¶23–27
	Маїн духрін — Ім'я Ма через Хохму — має завершити очищення, подібно до того, як любов і трепет, даровані Б-гом, довершують людські любов і трепет; це рівень Йосефа.	
7	Снопи вклоняються	¶28–33
	Йосеф бере участь у першому етапі очищення, але лише він приносить другий; поклін означає і самоусунення, і притягування світла донизу, що пояснює обидва сни.	
8	Помилка братів	¶34–35
	Брати вважали, що їхнє коріння в Зеїр Анпіні робить їх рівними Йосефові, але вони перебувають у Бріа, а він — у Йесоді світу Ацилут.	

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ

Розбиття посудин שבירת הכלים

Розбиття посудин Тогу, яке тут розуміється як їхнє розділення на численні уламки, з яких постає множинність творіння.

288 іскор רפ"ח ניצוצין

Іскри світла, що впали разом із розбитими посудинами: в Ацилуті їх налічують 288, а нижче вони розпадаються на незліченні уламки.

Очищення בירור

Вилучення святих іскор із нижніх світів і повернення їх до Б-жественності; відбувається у два етапи.

Маїн нуквін (жіночі води) מיין נוקבין

Пробудження й піднесення знизу; тут — очищені іскри, які в самоусуненні підносяться до Малхут світу Ацилут.

Маїн духрін (чоловічі води) מיין דוכרין

Потік згори, що відповідає на піднесення: світло Імені Ма через Хохму; тут — рівень Йосефа.

Зародковий стан (ібур) עיבור

Стан повного поглинення своїм джерелом, без самостійного існування чи здатності давати, подібний до стану зародка; так перебувають іскри, що підносяться.

Нижче та вище єднання יחודא לתאא ויחודא עילאא

Нижче єднання — це самоусунення створіння; вище — справжня єдність із Б-гом, у якій має розчинитися нижче єднання.

Розбиття як розділення

1 והנה אנחנו מאלמים אלמים^{1,2} כו'. כתיב אלה המלכים אשר מלכו³ כו' שהן ז' מלכין קדמאין דתהו שנפלו בשבחי"כ [בשבירת הכלים]⁴ למטה לשם ב"ן [שם ב"ן] דאצי" מקור דבי"ע ומשם ירדו בבי"ע וזהו ענין מיתת המלכים כידוע.⁵

«I ось ми в'язали снопи» тощо. Написано: «Ось царі, які царювали» тощо: це сім первісних царів Тогу, які під час розбиття посудин упали аж до Імені Бан у світі еманції (Ацилут) — джерела світу творення (Брія), світу формування (Єцира) та світу дії (Асія), а звідти спустилися у світи Брія, Єцира й Асія. У цьому полягає поняття «смерті царів», як відомо.

Маамар починається з першого сну Йосефа, у якому він і його брати в'яжуть снопи в полі, а потім відразу переходить до переліку царів Едома, які «царювали й померли». Кабала тлумачить їх як сім царів Тогу — первісного світу, посудини якого не могли вмістити своє світло й розбилися. Вони впали до Імені Бан (жіночого аспекту, що приймає, ототожнюваного з Малхут) в Ацилуті — джерелі, з якого черпають три нижні світи Брія, Єцира й Асія; звідти вони спустилися в ці світи. Саме це сходження Кабала називає «смертю царів».

2 והנה בשבחי"כ [בשבירת הכלים] נפלו כמה בחי' דהיינו הן בחי' נשמות והן בחי' מלאכים והן בחי' כחות אלקיים עצמם כולם נשברו ונפלו למטה בבי"ע והכחות אלקים נפילתן היינו שירדו להחיות בי"ע כו'.

Отже, під час розбиття посудин упало кілька рівнів: рівень душ, рівень ангелів і рівень самих Б-жественних сил. Усі вони розбилися й упали вниз, у світи творення (Брія), формування (Єцира) і дії (Асія); падіння Б-жественних сил означає, що вони спустилися, щоб давати життя світам Брія, Єцира й Асія, тощо.

Під час розбиття впали три види сутностей: корені душ, корені ангелів і самі Б-жественні сили. Для Б-жественних сил «падіння» не означає, що вони стали нечистими; воно означає, що вони спустилися, щоб бути життєвою силою нижчих світів.

ופי' וענין השבירה של הכלים ושל הנצוצות כו'. הוא ענין התפרדותן לחלקים רכים כמו עדי"מ תיבת ברוך כשאותיותי' [כשאותיותיה] מצורפות בתיבה זו מתלכש בהן השכלה שהוא ענין הברכה⁶

Пояснення й суть розбиття посудин та іскор тощо полягають у тому, що вони розпалися на безліч частин. Для прикладу візьмімо слово «барух» («благословенний»): коли його літери з'єднані в цьому слові, у них втілюється певне розуміння — зміст благословення;

Тепер Альтер Ребе визначає, що означає «розбиття»: не знищення, а розділення на безліч частин. Його приклад — єврейське слово «барух» («благословенний»): доки його літери з'єднані, вони несуть у собі зміст благословення.

אבל כשיתפרדו הדי' אותיות אלו זמ"ז [זה מזה] להיות הכי"ת בפ"ע [בפני עצמו] וכן הרי"ש וכו' אזי לא ימצא בהן התלבשות השכלה זאת כלל.⁷

але коли ці чотири літери відокремляться одна від одної, так що бет стоятиме окремо, і так само рейш тощо, тоді це втілене в них розуміння зовсім не буде в них виявлятися.

Коли чотири літери роз'єднані, кожна окремо вже зовсім не несе цього змісту. Так само, коли посудини розпалися, світло, яке вони вміщували, вже не могло в них перебувати.

3 ועד"ז הוא שבה"כ [שבירת הכלים] דתהו שנתפרדו הכלים לחלקים רבים מפורדים זמ"ז [זה מזה] עד שנסתלק מהם האור שהי' [שהיה] מתלבש בתוכן קודם פירוד זה.

Так само сталося розбиття посудин Тоху: вони розпалися на численні уламки, відокремлені один від одного, аж поки світло, яке раніше було вбране в них, не відійшло від них.

Ця аналогія застосовується до розбиття посудин Тоху: вони розпалися на безліч окремих уламків, і оскільки вже не становили цілого, світло, яке їх наповнювало, відійшло.

ומצד זה ירדו במדרגה בכ"י בי"ע ונתהו מזה עולמות הנפרדים ברואים רבים מינים ממינים שונים כמ"ש היש מספר⁸ כו'.

Через це вони опустилися на нижчий рівень — до світу творення (Бріа), світу формування (Єцира) і світу дії (Асія), і з цього постали світи розділення: численні створіння, безліч різноманітних видів, як сказано: «Чи є число [Його воїнствам]?» тощо.

Втративши світло, уламки опустилися до рівня світів творення, формування й дії, і з них постали «світи розділення» — величезна множина окремих створінь і видів. Вірш «Чи є число Його воїнствам?» виражає цю незліченну множину.

4 והנה עצמות המאציל ב"ה הוא יחיד ומיוחד בתכלית היחוד כנודע

А Сутність Того, Хто еманує, благословенний Він, є єдиною й унікальною в довершеній єдності, як відомо.

Власна Сутність Б-га, яку тут названо «Еманатором», абсолютно єдина, позбавлена будь-якого сліду множинності.

ולזאת כדי שיתהוו בחי' הנבראים שהם בכחי' רבוי גדול ובכחי' פירוד שהם בחי' יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] שזהו ממש המנגד אל אמתות אחדותו ב"ה שאין עוד מלבדו.⁹ הוצרך להיות ע"י שבה"כ [שבירת הכלים]

Тому, щоб постали створені істоти, які перебувають у стані великої множинності й розділеності, тобто у стані самостійного «щось», окремої сутності, — а це є цілковитою протилежністю істині Його єдності, благословенний Він, що «немає нічого, крім Нього», — це мало відбутися через розбиття посудин:

Створених істот багато, і кожна відчуває себе окремим «чимось», самостійною сутністю, що прямо протилежне істині єдності Б-га, виражений у вірші «немає нічого, крім Нього». Щоб такі істоти могли постати, мало відбутися розбиття посудин.

שמחמת שנתפרדו לחלקים קטנים רבים מאד ע"י נעשה בחי' הרבוי של הנבראים וגם ע"י פירוד זה נעשה כל נברא מהות בפ"ע [בפני עצמו] שכל מלאך מובדל מחבירו כו'.

оскільки вони розпалися на надзвичайно велику кількість дрібних частин, завдяки цьому постала множинність створених істот; і завдяки цьому розділенню кожна істота стала окремою сутністю, так що кожен ангел відокремлений від свого товариша, і так далі.

Оскільки посудини розбилися на незліченні дрібні частини, творіння стало множинним; а через розділення цих частин кожна істота стала відмінною від інших, так що навіть кожен ангел окремий від усіх інших.

5 והנה כאשר ירדו הכלים והנצוצות מאת פניו ית' לפי גודל הירידה כך נעשה בהם הפירוד והרבוי.

Отже, коли посудини та іскри спустилися від Його присутності, благословенний Він, міра відокремленості й множинності, що виникла в них, відповідала мірі їхнього спуску.

Ступінь відокремленості залежить від того, наскільки низько впали уламки: що далі від Б-га, то більш роздробленими й численними вони стають.

וכל שעדיין לא ירדו כ"כ [כל כך] אזי לא הי' [היה] הפירוד כ"כ [כל כך] כי כל הקרוב קרוב יותר אליו ית' יש בו יותר הבטול והאחדות

Усе, що ще не спустилося так низько, не мало такої міри відокремленості, адже все, що ближче до Нього — благословенний Він — має більше самоусунення (бітуль) і єдності;

Уламки, що впали не так низько, менш розділені, бо близькість до Б-га приносить більше бітулю й єдності.

וכל שנתרחקו יותר אזי נעשה בהן יותר הפירוד והרכוי ונמצא כשנפלו למטה בעשייה נעשה הפירוד והרכוי ביותר.

а що далі вони віддалялися, то більше в них виникало відокремленості й множинності. Отже, коли вони впали вниз, у світ дії (Асія), відокремленість і множинність досягли найбільшого ступеня.

Що далі щось від Б-га, то більше воно розділяється й множитья. Тож в Асії, найнижчому світі, роздробленість і множинність досягають найбільшого ступеня.

РОЗДІЛ 2 • 116-11

Річка, що розділяється

6 וז"ש [וזהו שכתוב] ונהר יוצא מעדן¹⁰ להשקות את הגן ומשם יפרד כו'

Ось що сказано: «І річка виходить з Едену, щоб напувати сад, а звідти розділяється» тощо.

Вірш про річку, що виходить з Едену, щоб напувати сад, — «а звідти вона розділяється» — ілюструє це правило.

שהנהר הנמשך מעדן שהוא חכ' [חכמה] דאצילות בהיותה נמשכת והולכת דרך כל עולם האצ"י עד הגן הוא בחי' מלי' דאצילות הוא הכל נהר אחד עדיין מושלל מגדר ההתחלקות בתכלי' [בתכלית].

Річка, що витікає з Едену і є мудрістю (Хохма) світу еманції (Ацилут), доки простягається й тече крізь увесь цей світ аж до саду, який є рівнем (бхіна) царювання (Малхут) у світі Ацилут, усе ще залишається однією річкою, цілковито поза межами поділу.

Річка, що тече з Едену, — це Хохма світу Ацилут, Б-жественна мудрість, яка є джерелом цього потоку. Поки вона тече через Ацилут униз до «саду», яким є Малхут світу Ацилут, вона все ще залишається однією нерозділеною річкою.

כי באצ"י איהו וגרמוהי חד שהן בבחי' ביטול אמיתי למאצילן ומיוחדין עמו בתכלית היחוד שהוא הפוך הפירוד והרכוי כו'.

Адже в Ацилуті «Він і Його посудини (igu ve-garmoхи) — одне»: вони перебувають у стані справжнього самоусунення (бітуль) перед Тим, Хто їх еманує, і з'єднані з Ним у цілковитій єдності, що цілковито протилежна відокремленості й множинності тощо.

Причина в тому, що в Ацилуті сфери духовного прояву (сфїрот) єдині з Б-гом, як сказано у вислові Зогару: «Він і Його посудини — одне». Вони перебувають у цілковитому бітулі перед Ним і з'єднані з Ним — на повну протилежність відокремленості.

7 וכיון שמגיע הנהר בראש הבריאה אזי כתיב ומשם יפרד והיה לדי ראשים. ואף שלא נתוסף בו מים עכ"ז [עם כל זה] נתפרד והיו לדי חלקים.

І коли річка сягає вершини світу творення (Брія), тоді сказано: «і звідти вона розділяється й стає чотирма головами». Хоч до неї й не додалося води, проте вона розділилася і стала чотирма частинами.

Коли річка сягає вершини Брія — першого світу відокремленого існування, — сказано: «звідти вона розділяється й стає чотирма головами». До неї нічого не додалося, а проте вона стала чотирма частинами: поділ походить від нижнього світу, а не від самої річки.

והן די מחנות שכינה פני ארי [אריה] אל הימין פני שור¹¹ כו'. אך הם חלקים כוללים עדיין שכל חלק מהם כולל כמה פרטים רבים.

Це чотири табори Б-жественної присутності (Шехіні): «обличчя лева праворуч, обличчя вола» тощо. Але це ще загальні частини, кожна з яких містить багато окремих складників.

Чотири голови — це чотири табори Шехіні, чотири обличчя колісниці Єхезкеля: лев, віл, орел і людина. Але це ще широкі поділи, кожен із яких містить багато подробиць.

8 ובירידת המדרגה עוד נתחלק מבחי מיכאל שהוא בחי פני אריה לקפ"ו אלף בחינות מחולקות שהן מחנה מיכאל.

А коли рівень сходить ще нижче, аспект (бхіна) Михаїла, тобто аспект обличчя лева, поділився на 186 000 окремих аспектів, що становлять табір Михаїла.

Коли потік сходить ще нижче, кожен загальний табір знову поділяється: Михаїл, обличчя лева, стає 186 000 окремими аспектами — ангелами його табору.

וכן מבחי גבריאל שהוא בחי פני שור נתחלק לחלקים רבים שהם כל פרטי המלאכים דמחנה גבריאל כו' וכ"ז [וכל זה] הוא עדיין בעולם הבריאה וביצירה מתחלק עוד לפרטים יותר שהן הרוחות דיצירה.

Так само бхіна Гавриїла, тобто обличчя вола, поділилася на численні частини — усіх окремих ангелів табору Гавриїла тощо. Усе це ще відбувається у світі творення (Брія); у світі формування (Єцира) поділ стає ще детальнішим — на рухот (духів) світу Єцира.

Гавриїл, обличчя вола, так само поділяється на всіх окремих ангелів свого табору. Це ще світ Брія; у світі Єцира поділ стає ще тоншим — на рухот (духів) світу Єцира.

ובעשיה מתחלק עוד לחלקים רבים ביותר שהם הנפשות דעשיה והכל הוא מבחי' שבה"כ [שבירת הכלים] שמתפררים בפירור אחר פירור ורבו' אחר רבו' כנ"ל.

A у світі дії (Асія) поділ стає ще численнішим — на нефашот (душі або життєві сили) світу Асія. Усе це походить від розбиття посудин, які розпадаються на уламок за уламком, множинність за множинністю, як пояснювалося вище.

У світі Асія поділ стає найтоншим з усіх — на нефашот (душі або життєві сили) світу Асія. Усе це є продовженням дії розбиття: уламок за уламком, множинність за множинністю.

אך המלאכים הם אשר כבר נתקנו בכח' עולם התקון וזהו הנק' ואשר משרתיו כולם עומדים כו'. וכח' יוצר משרת' [משרתים] הם המתברר' בכח' [בכל יום] כו':

Ангели ж — це ті, хто вже виправлений на рівні світу Тікун; про них сказано: «і всі Його служителі стоять» тощо. А ті, про кого сказано «Той, Хто творить служителів», — це ті, хто проходить очищення щодня тощо.

Та самі ангели вже виправлені й належать до світу Тікун; це ангели ранкової молитви, про яких сказано: «і всі Його служителі стоять» у висотах. Ангели, про яких сказано «Той, Хто творить служителів», — це ті, хто ще проходить очищення щодня.

9 והנה כמו שהוא כמלאכים כך עד"ז נמצא כנשמות שע"י רבו' ירידת המדרגות בהשתלשלות העולמות מתפררים לחלקים קטנים מאד ברכו' אחר רכו' כו'

Отже, як це відбувається з ангелами, так само й із душами: через численні рівні сходження вниз у ланцюгу послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут) вони розпадаються на дуже дрібні частини — множинність за множинністю, і так далі.

Душі підпорядковані тому самому правилу, що й ангели: сходячи вниз крізь ланцюг світів, вони розпадаються на дедалі дрібніші частини.

כי ד' דגלי מדבר הם מספר שרשי הנשמות בעולם הבריאה ונשמת יהודה כוללת כל הנשמות שבמחנה יהודה

Адже чотири прапори пустелі відповідають числу коренів душ у світі творення (Брія); душа Єгуди містить у собі всі душі в таборі Єгуди,

Чотири прапори табору Ізраїлю в пустелі відповідають чотирьом кореневим категоріям душ у Брія. Душа Єгуди містить у собі всі душі його табору.

ואח"כ נתחלק להרבה נשמות פרטיים שבדגל מחנה יהודה וכן בשאר הדגלים והשכטים עד שנעשו ס"ר בעולם הבריא' [הבריאה].

а згодом вона розділилася на багато окремих душ під прапором табору Єгуди; так само й під іншими прапорами та в інших колінах, аж поки в Брія їх стало шістсот тисяч.

Звідти душі поділяються на окремі душі під прапором Єгуди, а так само й під іншими прапорами та в інших колінах, аж поки в Брія їх не стає 600 000.

כי התורה מדברת הכל בעולם הבריאה אבל ביצירה נתרבו החלקים יותר במספר גדול הם בבחי' הרוח דיציר'.

Адже Тора описує все це у світі творення; але у світі формування (Єцира) частини розмножилися ще більше, утворивши велику кількість, і вони належать до рівня руах (духовного рівня душ) Єцира.

Оповідь Тори про чисельність таборів і колін описує душі такими, якими вони є у Брія. У Єцира вони розмножуються ще більше — до рівня руах душ.

10 ובעש"י [ובעשיה] המספר של הנפשות דעשייה הוא גדול יותר מכולן. אך הס"ר נשמות הם שכבר נתקנו ונתבררו¹² משבחה"כ [משבירת הכלים] ונכללו בעולם התקון.

А у світі дії (Асія) кількість нефашот (душ рівня нефеш) Асії більша, ніж у всіх інших. Але шістсот тисяч душ — це ті, що вже були виправлені й очищені після розбиття посудин і включені до світу Тікун.

В Асії кількість душ рівня нефеш найбільша з усіх. Але 600 000 кореневих душ уже були виправлені й очищені після розбиття та належать до світу Тікун.

וכמו שנמצא ענין השבירה שהוא בחי' הרבוי והפירוד בנשמות ומלאכי' כנ"ל כך ימצא בכחות האלקיים ממש שנתחלקו לחלקים רבים מאד ונתפזרו לבי"ע כו'

І так само, як розбиття — що є аспектом множинності й роз'єднаності — виявляється в душах і ангелах, як пояснювалося вище, так воно виявляється й у самих Б-жественних силах: вони розділилися на дуже багато частин і розсіялися у світах творення (Брія), формування (Єцира) та Асія, і так далі.

Та сама роздробленість, що виявляється в душах і ангелах, властива й самим Б-жественним силам: вони також розпалися на незліченні частини, розсіяні у світах Брія, Єцира та Асія.

וכל מה שירדו יותר בירידת המדרגה נתרבה יותר הפירוד דהיינו שכל חלק וכל נצוץ נתחלק עוד לנצוצות וחלקים רבים ע"ד הנ"ל במלאכי ונשמות

І що нижче вони спускалися за рівнем, то більше зростала роз'єднаність; тобто кожна частина й кожна іскра далі ділилися на численні іскри та частини — так, як пояснювалося вище щодо ангелів і душ.

І що нижче вони опускалися, то більше кожна частина й іскра ділилися на нові іскри, як це відбувається з ангелами та душами.

כי הנה ידוע ע"פ ורוח אלקים מרחפת^{13, 14} רפ"ח מת^{15, 16} דהיינו רפ"ח נצוצין שנפלו מעולם התהו עם הכלים שנשברו.

Адже відомо щодо слів вірша «і дух Б-га витав (мерахефес)»: мерахефес [пишеться як] «288 (רפ"ח) померло (מת)», тобто 288 іскор, що впали зі світу Тогу разом із розбитими посудинами.

Це ґрунтується на тлумаченні Арізаля слів «і дух Б-га витав (мерахефес)»: літери слова мерахефес утворюють вислів «288 померло» — 288 іскор, що впали з Тогу разом із розбитими посудинами.

11 ומספר רפ"ח הוא בחי' הפירוד של הנצוצין שנפלו כמו שהיו עדיין באצילות¹⁷ שזהו ראשית ירידתן שאז נתפרדו למספר רפ"ח וזהו רפ"ח מת¹⁸ כו'.¹⁹

Число 288 — це розділення іскор, які впали, коли вони ще перебували у світі еманції (Ацилут), — на початку їхнього спуску, коли вони розділилися на 288; це «288 померли» тощо.

Число 288 описує іскри на першому етапі їхнього падіння, коли вони ще перебували в Ацилуті; саме це первісне розділення на 288 і має на увазі вислів «288 померли».

אבל אח"כ כשנפלו מאצי' לעולם הבריאה אזי כל נצוץ מרפ"ח נצוצים הנ"ל שבאצי' נתחלק שם בבריאה לחלקים רבים מאד

Але згодом, коли вони впали з Ацилуту у світ творення (Брія), кожна іскра з тих 288 іскор, що перебували в Ацилуті, про які йшлося вище, розділилася там, у Брії, на дуже багато частин.

Коли вони впали з Ацилуту до Брії, кожна з 288 іскор там розділилася на дуже багато частин.

וכשנפלו מבריאה ליצירה אזי נתחלקו עוד לחלקים ונצוצים קטנים וכן מיצי' [מיצירה] לעשיה נתחלקו ונתפרדו עוד ביותר לאלפים ורבבות.²⁰

А коли вони впали з Брії у світ формування (Єцира), то розділилися ще на частини й дрібні іскри; так само, впавши з Єцири у світ дії (Асія), вони розділилися й відокремилися ще більше — на тисячі й десятки тисяч.

Коли вони впали з Брії до Єцири, то знову розділилися, а з Єцири до Асії — ще більше, на тисячі й десятки тисяч дрібних іскор.

РОЗДІЛ 3 • 112

Чому вигнання таке тривале

12 ובזה יובן מה שנמשך הגלות כ"כ [כל כך] הרבה יותר מן י"ז מאות שנה וידוע שהכוונה הכל לברר הרפ"ח ניצוצים וכשיוגמרו הברורי' [הברורים] יבא משיח בב"א [במהרה בימינו אמן].

З цього зрозуміємо, чому вигнання триває так довго — набагато довше за 1700 років. Відомо, що весь задум полягає в очищенні 288 іскор; коли очищення завершиться, Машіах прийде незабаром, у наші дні.

Вчення про 288 іскор та їхнє розпорошення відповідає на справжнє запитання: чому вигнання триває так довго — вже понад 1700 років на час, коли це було сказано? Увесь задум вигнання полягає в очищенні 288 іскор, і щойно це буде зроблено, прийде Машіах.

וא"כ הוא תמוה וכי אפשר שלא נתברר עדיין רפ"ח ניצוצים כמשך רב כזה אשר דור הולך ודור בא²¹ וכל אי מישאל מברר חלקו שצריך לברר

Якщо так, то це викликає подив: невже за такий довгий час 288 іскор досі не очищено, коли «рід відходить і рід приходить», а кожен єврей очищує ту частину, яку йому належить очистити?

Запитання стає ще гострішим: 288 — невелике число, і протягом багатьох поколінь кожен єврей очищує іскри, що належать до його частки.

ומה גם שמספרן של ישראל שצריכי' לברר הרפ"ח הם ס"ר כיוצאי מצרים והרי עתה ב"ה ישראל רבים יותר ממספר זה²² יוסף ה' עליהם כו'

Тим паче, що число євреїв, яким належить очистити 288 іскор, становить шістсот тисяч — як число тих, хто вийшов з Єгипту; а тепер, слава Б-гу, євреїв більше, ніж було тоді: «нехай Гавая примножить їх» тощо;

Працівників багато: 600 000 душ — стільки вийшло з Єгипту, а за часів Альтер Ребе єврейський народ уже перевищив це число.

וכי"ש [וכל שכן] בזמן הקדמוני שהי' [שהיה] נמצא כפרים שהיו בהם יותר מס"ר כמ"ש בגמ' [בגמרא] כפר שחליים²³ כו'.

і тим паче в давнину, коли існували села, у яких було понад шістсот тисяч [жителів], як розповідає Гемара про село Шехалаїм тощо.

Як розповідає Гемара, у талмудичні часи в окремих селах мешкало понад 600 000 людей. Як за такої кількості працівників і протягом такого довгого часу 288 іскор могли досі залишатися неочищеними?

אלא שהוא משום שלמטה בעשייה נתפרדו הניצוצי' לאלפים ורבבות אין מספר ומספר רפ"ח הוא באצי' ושם הם ג"כ מספר ס"ר נשמות כלליי' שהם צריכים לברר רפ"ח חלקים גדולים הן הניצוצות שבאצי'.

Але [відповідь] полягає в тому, що внизу, у світі дії (Асія), іскри розпорошилися на тисячі й десятки тисяч — без ліку. Число 288 стосується світу еманції (Ацилут), і там також є число шістсот тисяч загальних душ, яким належить очистити 288 великих частин, тобто іскор в Ацилуті.

Відповідь така: 288 — це число іскор в Ацилуті, де 600 000 загальних душ відповідають 288 великим частинам. У світі Асія ці 288 іскор розпалися на безліч дрібних частинок.

וכמו שלמטה נתרבה מספר הנשמות כנ"ל כך נתרבו מאד הניצוצים לאלפי אלפים חלקים קטנים ולכך נמשך הגלות שעדיין לא נשלם כל הבירורים כו' וכשיושלם הבירור יבא הגואל ככ"א [במהרה בימינו] אמר:²⁴

І так само, як унизу примножилася кількість душ, як пояснено вище, так і число іскор значно зросло: вони розпорошилися на тисячі й тисячі дрібних частин. Тому вигнання триває так довго: усе очищення ще не завершено тощо; а коли очищення завершиться, прийде визволитель, незабаром, у наші дні.

Кількість душ зростає в міру їхнього сходження вниз, а кількість іскор зростає ще набагато більше — вони розпорошилися на мільйони крихітних частинок. Ось чому ця робота триває так довго; коли її буде завершено, прийде визволитель.

Об'єднати багатьох в одне

13 והנה כתיי [כתיב] מה רבו מעשיך²⁵ ה' כלם בחכמה עשית פי שבחיי הרבוי שנעשי עיי שבה"כ [שכירת

הכלים] הני"ל כנבראי [כנבראים] שכבי"ע

А ось написано: «Які численні Твої діяння, Гавая! Усі їх Ти створив мудрістю». Це означає: множинність, що виникла внаслідок описаного вище розбиття посудин у створіннях світу творення (Брія), світу формування (Єцира) та світу дії (Асія),

Слова з 104-го псалма «Які численні Твої діяння» тлумачаться як опис множинності, що виникла внаслідок розбиття і притаманна всім створеним істотам трьох нижніх світів.

ובפרט בעשיי [בעשיה] הרבוי והפירוד גדול יותי [יותר] שכל אי מוכדל מחכירו וככיי יש ונפרד וזהו מה רבו מעשיך ה' כו'.

а особливо у світі дії (Асія), де множинність і відокремленість більші, адже кожна істота відокремлена від іншої й перебуває в стані окремого, самостійного існування. Саме це означає: «Які численні Твої діяння, Гавая» тощо.

Найбільшою множинність є у світі Асія, де кожне створіння відокремлене від усіх інших і відчуває себе незалежним існуванням. Саме це виражають слова «Які численні Твої діяння».

14 וכולם בחכ' [בחכמה] עשית עשית הוא לי [לשון] תיקון שעיי החכ' [החכמה] הם מתתקנים בכיי עולם

התיקון

«Усе Ти створив із мудрістю»: слово «створив» означає виправлення: завдяки мудрості (Хохма) вони виправляються на рівні світу Тікун.

Слово «створив» прочитується як «виправив» — у значенні привести щось до належного стану. Завдяки Хохмі уламки приводяться у світ Тікун — упорядкований світ, що настає після Тогу (світу хаосу).

דהיינו שעיי החכ' [החכמה] מגיע ונמשך בהם הביטול להיוי [להיות] בטלים ונכללים אליו ית' ולהיוי

[ולהיות] מתחברין יחד עייז ולא יהיו מפורדים²⁶ וזהו עבודת ישראל.²⁷

Тобто завдяки Хохмі до них сягає і в них передається самоусунення (бітуль), щоб вони перебували в стані самоусунення й включилися в Нього, благословенного, і завдяки цьому з'єдналися між собою та більше не були розділеними. І це — служіння єврейського народу.

Хохма — це рівень самоусунення; коли воно сягає уламків, вони відмовляються від своєї відокремленості, включаються в Б-га й знову з'єднуються одне з одним. Здійснення цього і є служінням єврейського народу.

15 וזאת תורת האדם^{28,29} לברר בירורין ולהעלותן מבחי' הפירוד לאחדות ה' וזהו אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ.³⁰

«I ось учення людини»: очищати те, що потребує очищення, і підносити його від відокремленості до єдності Б-га. Саме про це сказано: «Ти — Єдиний, і Ім'я Твоє — Єдине, і хто подібний до народу Твого, Ізраїлю, народу єдиного на землі».

Слова «ось учення людини» визначають завдання людини: очищати розрізнені частини й підносити їх від відокремленості до єдності Б-га. Ці слова наводяться у молитві Мінха в Шабат: «Ти — Єдиний, і Ім'я Твоє — Єдине, і хто подібний до народу Твого, Ізраїлю, народу єдиного на землі».

פי' אתה היינו מהו"ע [מהותו ועצמותו] ית' שהוא יחיד ומיוחד ב"ה. ושמך הוא בחי' הזיו והאור המתפשט ממנו הנק' אא"ס [אור אין סוף] ב"ה הוא ג"כ אחד בתכלית.

Значення таке: «Ти» — це Його сутність, благословенний Він, — Той, Хто єдиний і неповторний, благословенний Він. «Ім'я Твоє» — це сяйво й світло, що поширюється від Нього і називається Нескінченним світлом (Ор Ейн Соф), благословенний Він; воно також цілковито єдине.

«Ти» означає саму сутність Б-га, абсолютно єдину. «Ім'я Твоє» означає світло й сяйво, що поширюється від Нього, — Нескінченне світло, яке також є цілковито єдиним.

16 ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ^{31,32} דהיינו שהם עושים בחי' אחד אפי' בארץ שעם היות שבארץ הוא הפירוד היותר גדול כנ"ל שעיקר הפירוד והרכוי הוא בעשיי' [בעשייה]

«I хто подібний до народу Твого, Ізраїлю, єдиного народу на землі»: тобто вони творять єдність навіть на землі [внизу]. Адже хоча на землі [внизу] панує найбільша роз'єднаність, як пояснювалося вище, оскільки роз'єднаність і множинність притаманні переважно світові дії (Асія),

«Єдиний народ на землі» тлумачиться як «ті, хто творять єдність на землі». Асія, фізичний світ, — місце найбільшої роз'єднаності, і все ж єврейський народ творить єдність навіть там.

אעפ"כ [אף על פי כן] הישראל ע"י עבודתו ותורתו הם עושים שם ג"כ אחד שהם מעלים הנצוצים שנפלו שם בשב"כ [בשבירת הכלים] שיתעלו באחדות ה':

усе ж єврейський народ завдяки своєму служінню та Торі творить єдність і там, бо підносить іскри, що впали туди під час розбиття посудин, щоб вони піднеслися до єдності Б-га.

Вони роблять це завдяки служінню Б-гові та вивченню Тори: так вони підносять іскри, що впали у цей світ під час розбиття посудин, і повертають їх до єдності Б-га.

В'язання снопів: перший етап очищення

17 וזהו והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה.³³ שזה הי' [היה] ג"כ עבודת השבטים ראובן ושמעון כו'

І ось що означає: «І ось ми в'язали снопи посеред поля». Адже це також було служінням колін Реувена, Шимона тощо:

Початковий вірш тепер пояснюється: «ми в'язали снопи посеред поля» описує служіння колін — братів Йосефа.

שהיו מבררים הנצוצין שנפלו בבחי' פירוד בשב"כ [בשבירת הכלים] והיו מעלי' [מעליה] אותן בבחי' מ"ן [מ"ן נוקבין] להתכלל במל' דאצי' ועי"ז היו מתחברים שם יחד והיו לאחדים שהרי נכללו באחדות הי' בבחי' מדת מלכותו ית'.³⁴

вони очищували іскри, що впали в стан розділеності під час розбиття посудин, і підносили їх як маїн нуквін (жіночі води), щоб ті включилися до царювання (Малхут) у світі еманції (Ацилут). Завдяки цьому вони з'єднувалися там і ставали єдиними, адже включалися в єдність Б-га, в атрибут Його царювання, благословенний Він.

Брати очищували іскри, розсіяні внаслідок розбиття посудин, і підносили їх як маїн нуквін — «жіночі води», що підносяться знизу, — до Малхут світу Ацилут. Там іскри з'єднувалися і ставали єдиними, включаючись у єдність Б-га, в Його атрибут царювання.

18 וזהו פ"י מאלמים אלומים. עד"מ כמו שקושרין העמרים שמקבצין כמה שבולים רבים מאד ומחברין

אותן וקושרין אותן באגודה אחת

І ось що означає «в'язати снопи». Це подібне до того, як в'яжуть снопи: збирають безліч стебел, з'єднують їх і зв'язують в один сніп,

«В'язати снопи» пояснюється через працю хлібороба: зібрати багато окремих стебел, з'єднати їх і зв'язати в один сніп.

וזהו הנק' אלומה כידוע והרי מתחלה היו השבולים מפורדים זמ"ז [זה מזה] וע"י קשירה זו היו לאחדים.

і саме це, як відомо, називається снопом. Спочатку стебла були відокремлені одне від одного, а завдяки цьому зв'язуванню стали одним цілим.

Цей зв'язаний пучок і є снопом. Спочатку стебла були відокремлені одне від одного, а зв'язування об'єднує їх.

כמו"כ [כמו כן] ממש הוא ענין הברורים³⁵ והעלאת הנצוצות הנ"ל כשמעלין אותן מטורי דפרודי להתכלל בבחי' מ"ן [מ"ן נוקבין] באחדות ה' שנמצא נעשו ונכללו בבחי' אחד ממש ממה שהיו בתחלה בבחי' פירוד ורבוני כנ"ל.

Так само й суть очищення та піднесення згаданих вище іскор: коли їх підносять із «гір розділення», щоб вони включилися як маїн нуквін [жіночі води] в єдність Б-га, вони стають і включаються в істинну єдність — із того стану розділеності й множинності, у якому перебували спочатку, як пояснювалося вище.

Очищення іскор відбувається так само. Іскри, розсіяні в «горах розділення» (так Зогар називає роздроблені нижні світи), підносяться як маїн нуквін до єдності Б-га; тож те, що було численним і розсіяним, стає істинно єдиним.

19 וזהו מאלמים אלומים היינו העלאת הנצוצות בבחי' מ"ן [מ"ן נוקבין] בתוך השדה הוא בחי' חקל תפוחין

שהיא מל' דאצי' שלשם נכלל המ"ן [המ"ן נוקבין] כנודע.

І це — «зв'язувати снопи», тобто підносити іскри як маїн нуквін (жіночі води) «посеред поля», яке є рівнем «поля яблук», тобто царювання (Малхут) світу еманції (Ацилут), де включаються маїн нуквін, як відомо.

«Посеред поля» — це «поле яблук», тобто згадане в Зогарі «поле святих яблук» — назва Малхут світу Ацилут, де збираються маїн нуквін, що підносяться.

ועוד זאת מה שנק' העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] בלשון מאלמים אלומים. מלשון אלם שאינו יכול לדבר.

Крім того, піднесення маїн нуквін називається висловом «зв'язувати снопи» (меальмім алу-мім) також через його співзвучність зі словом «ілле» (німий) — той, хто не може говорити.

Є й друга причина вживання слова «меальмім»: воно перегукується зі словом «ілле» — німий, той, хто не може говорити.

הואיל וענין העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] הוא בחי' בטול³⁶ היש שנתבטל ממש להכלל בה' הרי אז הוא בבחי'

אלם שאינו יכול לדבר ולהשפיע לזולתו שזהו בחי' יש.

Оскільки піднесення маїн нуквін є самоусуненням (бітуль) власного відчуття свого існування: людина справді самоусувається, щоб включитися в Б-га, то в цей час вона подібна до німого, який не може говорити й давати іншому, [адже здатність давати іншому] властива тому, хто є чимось.

Піднесення маїн нуквін означає відмову від власного відчуття себе, щоб включитися в Б-га. У такому стані людина подібна до німого: вона не може говорити чи давати іншим, адже давати може лише той, хто має власне «я» і щось, що може дати.

וכיון שעיקר העלאה זו הוא בחי' הבטול ע"כ הוא הפוך ההשפעה ונקי' אלם (וכענין אידי דטריד למיכלע ³⁷ כו' עמ"ש ע"פ התוספתא דבשלח ³⁸) (ד' נ"א) בענין אגלילו מ"א כו'

А оскільки суттю цього піднесення є самоусунення, воно протилежне даванню [іншим] і тому називається «німим». (Це подібне до вислову «оскільки він зайнятий поглинанням» тощо; див. пояснення до Тосефти до Бешалах (р. 51) щодо «води замерзла» тощо.

Піднесення через самоусунення протилежне зовнішньому даванню, тому воно й називається «німим». У дужках наведено порівняння з талмудичним принципом: той, хто зайнятий поглинанням, не вивільняє назовні. Тут також подано посилання на інше обговорення — про Тосефту Зогару до Бешалах і воду, що замерзла.

ועמ"ש בטעם שהמסעות ³⁹ היו מ"ב וסה"ע [וספירת העומר] הוא מ"ט ימים כי בסה"ע [בספירת העומר] שהוא המשכות יש בכל מדה בחי' גילוי מל' דחסד כו' משא"כ במסעות העלאות הפוך הגילוי כו' ע"ש.

І див. пояснення причини, чому мандри налічували сорок два переходи, тоді як відлік Омера охоплює сорок дев'ять днів: адже відлік Омера, який полягає в низхідному проведенні, містить у кожному атрибуті рівень розкриття Малхут милості (Хесед) тощо, тоді як мандри були піднесеннями, протилежними розкриттю тощо; див. там.)

У дужках також наведено пояснення, чому мандри синів Ізраїлю склалися з 42 переходів, тоді як відлік Омера охоплює 49 днів. Відлік Омера є низхідним проведенням, тому кожен його атрибут містить розкриття; мандри ж були піднесеннями — протилежністю розкриття.

כי הנה הדבור שבאדם אינו צריך לו רק בשביל לדבר לזולתו אבל כשהוא בפ"ע [בפני עצמו] א"צ [אין צריך] / אינו צריך לדבר.

Адже мовлення потрібне людині лише для того, щоб говорити з іншим; коли ж вона сама, їй немає потреби говорити.

Приклад із людським мовленням: говорити людині потрібно лише для спілкування з кимось іншим. На самоті потреби говорити немає.

וכך יובן למעלה בנמצאים הרוחניים ענין בחי' הדבור שבהם (כמו שמצינו בגמ' [בגמרא] שתי רוחות מספרות ⁴⁰ כו') הוא בחי' כח ההשפעה לזולתו מעילה לעלול

Так само можна зрозуміти, що у духовних істотах є рівень мовлення (як знаходимо в Гемарі: «два духи розмовляли» тощо): це сила давати іншому — від причини до наслідку.

Те саме стосується духовних істот, які, як сказано в Гемарі в оповіді про два духи, що розмовляли, можуть говорити одна з одною. У них «мовлення» — це сила давати тому, хто перебуває нижче, від причини до наслідку.

וזהו כשהעילה הוא מהות בפ"ע [בפני עצמו] אז יכול להשפיע להעלות שלו

І це можливо тоді, коли причина є сутністю, що існує сама по собі: тоді вона може давати своєму наслідку.

Причина може давати своєму наслідку лише тоді, коли сама становить окрему сутність.

אבל בהיותו דבוק בעילתו וטרוד לקבל שפע לעצמו אז הוא בבחי' בטול לעילתו ואין בו כח להשפיע לזולתו מצד עוצם ביטולו כו'.

Але коли воно прив'язане до власної причини й зайняте тим, що приймає для себе потік, тоді воно перебуває в стані самоусунення (бітуль) перед своєю причиною, і через силу цього самоусунення не має змоги впливати на іншого тощо.

Коли воно тримається свого джерела й поглинуте отриманням від нього, воно самоусувається перед цим джерелом, і саме це самоусунення позбавляє його сили впливати на щось нижче.

20 ובחי' בטול זה שדבוק בעילתו הוא עד"מ העובר כשהוא בבטן אמו שאינו מהות בפ"ע [בפני עצמו] רק אוכל ממה שאמו אוכלת ⁴¹ כו' ⁴² אלא לאחר הלידה נעשה יש בפ"ע [בפני עצמו] עד שיכול אח"כ לדבר לזולתו כו'.

І це самоусунення (бітуль), коли істота приліплена до своєї причини, можна порівняти з плодом, поки він перебуває в утробі матері: він не має окремого буття, а лише «їсть те, що їсть його мати» тощо. Лише після народження він стає самостійною істотою, аж до того, що згодом може говорити з іншим тощо.

Самоусунення істоти, яка тримається свого джерела, порівнюється з плодом: в утробі він не має самостійного існування і «їсть те, що їсть його мати», як сказано в Талмуді. Лише після народження він стає окремою істотою, а згодом навчається говорити з іншими.

21 ועד"ז יובן בענין הבירורי' [הבירורים / הבירורין] שעולים בבחי' מ"ן [מ"ן נוקבין] ונכללים בבחי' עבור ביסוד דנוק' [דנוקבא]

Так само можна зрозуміти й те, що стосується очищень: вони підносяться як жіночі води (маїн нуквін) і включаються, подібно до зародження, в основу (Йесод) жіночого аспекту / Малхут (Нуква).

Тепер аналогію з плодом застосовано до очищених іскор. Підносячись як маїн нуквін, вони входять у стан, який Кабала називає «зародженням» (ібур), усередині Йесод Нукви — приймальної конфігурації Малхут.

דהיינו שמתחלה היו בבחי' יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] והי' [והיה] יכול להשפיע לזולתו אבל כשנכלל בבחי' מ"ן [מ"ן נוקבין] שהוא בחי' בטול לאו"ס [לאור אין סוף] ב"ה ודבוק בו בתכלית ה"ז [הרי זה] בחי' עבור שאז אינו מהות בפ"ע [בפני עצמו] רק אוכל ממה שאמו אוכלת⁴³

Тобто спочатку вони перебували у стані чогось, самостійної сутності, і могли давати іншому; але коли вони включаються як маїн нуквін, тобто перебувають у стані самоусунення (бітуль) перед Нескінченим світлом (Ор Ейн Соф) — благословенний Він, — і цілковито прилучені до Нього, це і є стан зародження: тоді вони вже не становлять самостійної сутності, а лише «їдять те, що їсть їхня мати».

Перш ніж піднятися, кожна з них була самостійним «чимось», здатним давати іншим. Коли ж вона включається як маїн нуквін, то цілковито самоусувається перед Нескінченим світлом і прилучається до Нього: це і є зародження, коли, подібно до плода, що лише «їсть те, що їсть його мати», вона вже не існує як самостійна сутність.

ולפיכך נק' אז אלומים מלשון אלמים שאינו יכול לדבר ולהשפיע לזולתו מצד עוצם הביטול כמשל העובר כו

Тому їх тоді називають алумім (снопами) — від слова іллемім (німими), які не можуть говорити й давати іншому через надзвичайну силу самоусунення, як у прикладі з плодом тощо;

Саме тому іскри називаються алумім (снопами), від слова іллемім (німими): їхнє самоусунення настільки цілковите, що вони не можуть «говорити», тобто давати іншим.

משא"כ קודם העלאה זו ועבור זה הי' [היה] בבחי' יש לדבר ולהשפיע כו' אלא שע"י העלאה זו נעשה בחי' אלמים.

тоді як до цього піднесення й цього зародження вони перебували у стані самостійної сутності, могли говорити й давати тощо; але завдяки цьому піднесенню вони стали іллемім.

До цього піднесення вони могли давати; саме піднесення робить їх «німими».

22 ועד"ז יובן שיש ג"כ עבור שני לאחר הלידה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים]⁴⁴ והיינו בשביל המשכת מוחין

דגדלות צריך לבא מתחלה בבחי' הבטול בתכלית וזהו העבור שני

Так само стане зрозуміло, що існує також друге виношування після народження, як написано в Ец Хаїм. Тобто, щоб притягнути зрілі інтелектуальні сили (мохін де-гадлус), спершу потрібно прийти до стану цілковитого самоусунення (бітуль). Це і є друге виношування:

Кабала (Ец Хаїм, Sha'ar HaIbbur, розділ 1, як зазначає примітка Kehot) говорить про друге виношування після народження: перш ніж можна прийняти вищі, зрілі інтелектуальні сили (мохін де-гадлус), потрібно спершу повернутися до цілковитого самоусунення.

דהיינו שלאחר שהיו לו מוחין והי' [והיה] יכול להשפיע לזולתו. עתה מתכלל בבחי' עבור בתכלית הבטול (ונעשה בחי' אלם כנ"ל) כדי שע"י בטול זה יומשך לו אח"כ מוחין דגדלות מא"ס ב"ה.

тобто після того, як він уже мав інтелектуальні сили й міг передавати їх іншому, тепер він знову входить до стану виношування, до цілковитого самоусунення (і стає німим, як пояснювалося вище), щоб завдяки цьому самоусуненню згодом до нього могли бути притягнуті зрілі інтелектуальні сили (мохін де-гадлус) від Нескінченного (Ейн Соф), благословенного Він.

Той, хто вже має інтелектуальні сили й може передавати їх іншим, знову входить у стан виношування, цілковито самоусуваючись, і знову стає «німим»; саме це дає змогу притягнути до нього зрілі інтелектуальні сили від Нескінченного.

והנה כ"ז [כל זה] הי' [היה] עבודת השבטי' [השבטים] שהן בעולם הבריאה (לבד מיוסף שהוא מאצי' כדלקמן אי"ה [אם ירצה השם]) והם מרכבה לבחי' מלי דאצי'

Усе це було служінням колін, які перебувають у світі творення (Брія) (за винятком Йосефа, який походить зі світу еманції (Ацилут), як буде пояснено нижче, якщо буде на те воля Б-га), і вони є колісницею для царювання (Малхут) світу еманції (Ацилут).

Описане досі піднесення маїн нуквін було служінням колін: їхні душі вкорінені у світі творення (Брія), і вони служать «колісницею» для Малхут світу Ацилут — тобто засобом, цілковито підпорядкованим тому, хто на ньому їде. Виняток становить Йосеф: його корінь — у світі Ацилут, як пояснюватиме маамар.

והוא כענין י"ב בקר שהיו בים של שלמה⁴⁵ שהן י"ב בחי' שבראש הבריאה והים עומד עליהם הוא בחי' מלי דאצי'.

Це подібне до дванадцяти волів, на яких стояло Море Шломо: вони є дванадцятьма рівнями на чолі Брія, а Море, що стоїть на них, — це рівень Малхут світу Ацилут.

Велика чаша Шломо, «Море», стояла на дванадцятьох волах. Воли — це дванадцять рівнів на чолі Брія (коліна), а Море, що спирається на них, — це Малхут світу Ацилут.

ולזאת עיקר עבודתם והעלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] מהבירורים שביררו בב"ע היה מגיע עד המלי דאצי' ולשם הי' [היה] נכלל בבחי' מ"ן [מ"ן נוקבין].⁴⁶

Тому сутність їхнього служіння та піднесення маїн нуквін (жіночих вод) із очищень, здійснених ними у світах Брія, Єцира й Асія, сягали лише Малхут світу Ацилут, і там вони включалися як маїн нуквін.

Саме тому служіння колін — піднесення очищених іскор із трьох нижніх світів — сягало лише Малхут світу Ацилут, а не вище; там іскри поглиналися як маїн нуквін.

Другий етап очищення згори

23 וזהו מאלמים אלומים בתוך השדה כנ"ל. אמנם ידוע שהמ"ן [שהמ"ן נוקבין] אע"פ [אף על פי] שכבר נכלל

בבחי' מל' עדיין הוא צריך בירור שני ע"י המ"ד [המ"ן דוכרין].

І це — «в'язати снопи посеред поля», як пояснювалося вище. Однак відомо, що маїн нуквін (жіночі води), хоча вони вже включені до рівня царювання (Малхут), усе ще потребують другого очищення за допомогою маїн духрін (чоловічих вод).

Тут знову згадується початковий вірш. Але маїн нуквін, які вже досягли Малхут, усе ще потребують другого очищення, що приходить згори через маїн духрін — потік згори, який відповідає на пробудження знизу.

והוא שנמשך מ"ד [מ"ן דוכרין] דז"א לברר המ"ן [המ"ן נוקבין] דנוק' [דנוקבא] וזהו ענין יחוד זו"נ [זעיר אנפין

ונוקבא].

Тобто маїн духрін емоційних атрибутів (Зеїр Анпін) низводяться, щоб очистити маїн нуквін жіночого аспекту / Малхут (Нуква); це і є єднання Зеїр Анпіна й Нукви.

Маїн духрін Зеїр Анпіна спускаються, щоб очистити маїн нуквін Нукви; це єднання Зеїр Анпіна й Нукви — чоловічої та жіночої конфігурації світу еманції (Ацилут).

והענין כי אע"פ [אף על פי] שנתבררו הנצוצות ונכללו בבחי' מ"ן [מ"ן נוקבין] שהוא בחי' בטול לאלקות

כנ"ל עכ"ז [עם כל זה] א"א להם להתייחד ממש באלקותו ית' (כמו שהיו קודם שבה"כ [שבירת הכלים] שהיו

בחי' אלקות ממש מ"ס [מ"י ספירות] דתהו) עד שיומשך עליהם גילוי שם מ"ה [שם מ"ה] דאצ"י ועי"ז יתבררו

בירור שני והוא העיקר.

Пояснення таке: хоча іскри вже очищені й включені як маїн нуквін, тобто досягли самоусунення (бітуль) перед Б-жественністю, як пояснювалося вище, однак вони все ще не можуть по-справжньому з'єднатися з Його Б-жественністю (як до розбиття посудин, коли вони були власне Б-жественністю, походячи від десяти сфер духовного прояву (сфїрот) Тогу), доки на них не буде низведено розкриття Імені Ма світу Ацилут; завдяки цьому вони проходять друге очищення, і саме воно є головним.

Хоч би наскільки іскри були самоусунені, вони ще не можуть по-справжньому з'єднатися з Б-жественністю так, як до розбиття, коли були частиною десяти сфїрот Тогу й самою Б-жественністю. Для цього на них має бути низведено розкриття Імені Ма світу Ацилут — основоположний принцип Тікуну; це друге очищення і є сутнісним.

יען כחכ' [בחכמה] דוקא אתברירו⁴⁷ שהוא בחינת המ"ד [המ"ד דוכרין] כי הבירור הראשון הי' [היה] רק שיהי' [שיהיה] בהם בחי' בטול היש

Адже «саме завдяки мудрості (Хохма) вони проходять очищення», і це рівень маїн духрін; бо перше очищення полягало лише в тому, щоб вони досягли самоусунення свого відчуття власного окремого існування,

Вислів «завдяки Хохмі вони проходять очищення», де особливо наголошено на слові «саме», показує, що вирішальне очищення відбувається через Хохму — рівень маїн духрін. Перше очищення лише усувало їхнє відчуття власного «я».

וזהו רחוק עדיין מאלהות מאד דאיהו וגרמוהי חד שהם בבחי' בטול אמיתי אלא ע"י שנמשך בהן בחי' מ"ד [מ"ד דוכרין] שהוא הארת שם מ"ה [שם מ"ה] לבררם אז נכללו בבטול אמיתי באלקוי.

а це все ще дуже далеко від Б-жественності, де «Він і Його посудини (igu ve-garmochi) — одне», перебуваючи у стані справжнього бітулю. Лише коли маїн духрін, тобто світіння Імені Ма, низводяться в них, щоб очистити їх, вони включаються у справжнє самоусунення в Б-жественності.

Таке самоусунення все ще дуже далеке від Ацилуту, де «Він і Його посудини — одне» у стані справжнього бітулю. Лише коли світіння Імені Ма входить у них, вони включаються у справжнє самоусунення в Б-жественності.

24 וכמשל באדם שמכרר בירורים ע"י שאוכל ושותה ואח"כ מתפלל באהוי"ר [באהבה ויראה] ע"י כח זה שאכל ושתה שנמצא נכללו החיות של המאכלים והמשקים שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים] בבחי' האוי"ר [האהבה ויראה] שלו

Це подібно до того, як людина, споживаючи їжу й питво, здійснює очищення, а потім моли-ться з любов'ю і трепетом (агава ве-йіра) завдяки силі, яку отримала від з'їденого й випито-го; так життєва сила (хают) їжі й напоїв, які впали під час розбиття посудин, включається в її любов і трепет.

Два очищення мають відповідність у служінні людини. Коли людина їсть і п'є, а потім молиться з лю-бов'ю і трепетом, використовуючи силу, яку дала їй їжа, життєва сила, що міститься в їжі (яка впала під час розбиття), включається в її любов і трепет.

ועכ"ז [ועם כל זה] הוא עדיין רחוק ממהוי אחד האמת אלא כשע"י העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] דאוי"ר [דאבה ויראה] שלו נמשכו לו דו"ר [דחילו ורחימו] מלמעלה מאת ה' שתפול עליו אימה כו' אז יוכלו באוי"ר [באבה ויראה] זו שנמשכ"י [שנמשכים / שנמשכין] מלמעלה מבחי"י אלקות ממש ועד"ז הוא כירור שני דמ"ד [דמ"ד דוכרין].

Однак це все ще далеко від сутності істинного Єдиного. Лише коли через піднесення майїн нуквін (жіночих вод) його любові й трепету любов і трепет сходять до нього згори, від Б-га, щоб на нього впав страх, тощо, тоді очищені іскри включаються в цю любов і трепет, що сходять згори, від самої Б-жественності. Так само відбувається і друге очищення — через майїн духрін (чоловічі води).

Однак любов і трепет створеної істоти все ще далекі від істинного Єдиного. Лише коли його власні любов і трепет підносяться як майїн нуквін, а згори, від Б-га, на нього сходять любов і трепет — той «страх», що охоплює людину, — очищені іскри включаються в любов і трепет, які є самою Б-жественністю; це друге очищення, здійснюване через майїн духрін.

25 ואפי' [ואפילו] ר"ע [רבי עקיבא] שיצתה נשמתו באחד⁴⁸ עכ"ז [עם כל זה] הרי מס"נ [מסירות נפש] של הנברא רחוק עדיין מאלקות אלא שנמשך עליו הארה מבחי"י אחד האמת ואז נכלל מס"נ [מסירות נפש] שלו בבחי"י אחד ממש.

Навіть у випадку рабі Аківи, душа якого відійшла зі словом «Один», самопожертва (месірут нефеш) створеної істоти все ж далека від Б-жественності; лише осяяння з рівня (бхіна) істинного Єдиного було зведено на нього, і тоді його самопожертва включилася в бхіну справжньої єдності.

Навіть рабі Аківа, який віддав життя зі словом «Один» із Шма на устах, був створеною істотою, а самопожертва створеної істоти все ще далека від Б-жественності. Вона стала частиною справжньої єдності лише тому, що на нього було зведено світло від істинного Єдиного.

וזהו ענין למהוי אב"א [אחד באחד]⁴⁹ שבחי"י א' דיחו"ת [דיחודא תתאה] בטול היש נכלל ביחו"ע [ביחודא עילאה] בטול אמיתי כו'.

У цьому й полягає зміст слів «бути одним з Єдиним»: «Один» нижчого єднання (іхуда татаа), самоусунення (бітуль) відчуття власної окремішності, включається у вище єднання (іхуда ілаа) — істинне самоусунення тощо.

Фраза Зогара «бути одним з Єдиним» описує саме це: «Один» нижчого єднання — самоусунення створеної істоти — включається у вище єднання, тобто в істинне самоусунення, коли не існує нічого, крім Б-га.

26 ובחיי מ"ד [מ"ד דוכריין] זה הנמשך לברר המ"ן [המ"ן נוקבין] דנוק' [דנוקבא] זהו מדרגת יוסף הצדיק שהוא בחי'

ונהר יצא מעדן להשקות את הגן⁵⁰ שהגן הוא בחי' מל' ועד שם נמשך בחי' נהר הנביעה מאא"ס [מאור אין

סוף] ב"ה

І цей рівень маїн духрін [чоловічих вод], що сходять, аби очистити маїн нуквін [жіночі води] жіночого аспекту / Малхут (Нуква), — це рівень Йосефа-цадика [праведника], якому відповідають слова: «І ріка вийшла з Едему, щоб напувати сад». Сад — це рівень царювання (Малхут) у світі еманції (Ацилут), і потік від Нескінченного світла (Ор Ейн Соф) Б-га, благословенний Він, сягає аж туди;

Цей низхідний маїн духрін — рівень Йосефа-цадика, якому відповідають слова: «Ріка вийшла з Едему, щоб напувати сад». Сад — це Малхут світу Ацилут, а ріка — потік від Нескінченного світла, який сягає аж до саду.

והוא בחי' הארת הקו"ח [הקו וחוט] ושם מסתיים ואינו נמשך כבי"ע לכך הם עלמא דפרודא ומשם יפרד כו'.

Це світіння лінії світла (кав) і нитки (хут); там воно завершується і не сходить у світ творення (Брія), світ формування (Єцира) та світ дії (Асія). Тому вони — світ розділення, і «звідти воно розділяється» тощо.

Цей потік — світіння каву й хуту, «лінії та нитки» світла, що сходять від Нескінченного світла. Він завершується в Малхут світу Ацилут і не продовжується до трьох нижніх світів, тому вони є «світом розділення», як сказано: «звідти воно розділяється».

אלא שיוסף הוא צדיק שמקשר וממשיך הארת אא"ס [אור אין סוף] כבי"ע והיינו ע"י שהנבראים נכללים בבחי' מ"ן [מ"ן נוקבין] בהמל' דאצ"י כנ"ל ויוסף ממשיך הארת אא"ס [אור אין סוף] ב"ה במל' לברר את המ"ן [המ"ן נוקבין] בירור שני שיהיו נכללים באלקותו ממש כנ"ל

Але Йосеф — цадик, який поєднує і проводить світіння Нескінченного світла вниз, у світи Брія, Єцира та Асія. Тобто створіння долучаються як маїн нуквін до Малхут світу Ацилут, як пояснювалося вище, а Йосеф проводить світіння Нескінченного світла, благословенний Він, до Малхут, щоб удруге очистити маїн нуквін, аби вони по-справжньому стали включеними в Його Б-жественність, як пояснювалося вище.

Однак Йосеф — цадик, який поєднує світи й проводить Нескінченне світло вниз, навіть у Брія, Єцира та Асія. Він робить це завдяки тому, що створіння долучаються як маїн нуквін до Малхут світу Ацилут: Йосеф проводить світло до Малхут, щоб удруге очистити їх, аби вони стали включеними в саму Б-жественність.

והארה זו היא בחי' הארת הקו וחוט דא"ס [דאור אין סוף] וזהו בחי' ונהר יצא להשקות כו' כנ"ל.

Це світіння є світінням каву й хуту Нескінченного світла, і саме це — «І ріка вийшла напувати», тощо, як пояснювалося вище.

Це світло — кав і хут, «лінія та нитка» Нескінченного світла, ріка, що витікає напувати сад.

27 ונמצא מדרגת הבירור דיוסף הוא למעלה מעלה מהבירור של השבטים שבירור של השבטים הוא

שמעלים מ"ן [מ"ן נוקבין] במל' דאצ"י ועדיין לא נהפך לאלהות ממש עד שיוסף ממשך המ"ד [המ"ן דוכרין]

Отже, рівень очищення Йосефа набагато вищий за рівень очищення колін. Адже очищення колін полягає в тому, що вони підносять маїн нуквін (жіночі води) до царювання (Малхут) світу еманції (Ацилут), однак те, що вони підносять, ще не перетворилося на справжню Б-жественність, доки Йосеф не притягує вниз маїн духрін (чоловічі води),

Отже, очищення, здійснюване Йосефом, стоїть набагато вище за очищення колін. Вони підносять маїн нуквін до Малхут світу Ацилут, але те, що вони підносять, ще не перетворюється на справжню Б-жественність, доки Йосеф не притягує вниз маїн духрін.

שהוא הארת אא"ס [אור אין סוף] שמלובש בחכמה שזהו ונהר יצא מעדן כו' ובחכמה אתברירו בירור ב'

ואזי נכלל המ"ן [המ"ן נוקבין] באלקות ממש שהיא התכללות יחוי"ת [יחודא תתאה] ביחוי"ע [ביחודא עילאה] כנ"ל.

які являють собою світіння Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), вбраного в мудрість (Хохму); це — «І річка виходила з Едена» тощо. «За допомогою Хохми вони проходять очищення» — це друге очищення; тоді маїн нуквін включаються в саму Б-жественність, що є включенням нижчого єднання (їхуда татаа) у вище єднання (їхуда ілаа), як пояснювалося вище.

Маїн духрін — це Нескінченне світло, вбране в Хохму, «річка з Едена». Завдяки Хохмі відбувається друге очищення, і маїн нуквін включаються в саму Б-жественність: нижче єднання поглинається вищим єднанням.

Снопи вклоняются

28 והיינו מ"ש והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה שהוא הבירורים מבי"ע להעלותן בבחי' מ"ן [מ"ן] נוקבין] במלי' כנ"ל.

Це те, що сказано: «І ось ми в'язали снопи серед поля»: йдеться про очищення зі світів творення (Брія), формування (Єцира) та дії (Асія), щоб піднести їх як маїн нуквін (жіночі води) до сфери царювання (Малхут), як пояснювалося вище.

Перший образ зі сну — «ми в'язали снопи серед поля» — означає перше очищення: брати підносять іскри з нижніх світів як маїн нуквін до Малхут.

ויוסף עצמו בירר בירור זה הראשון ג"כ אף ששרשו משם מ"ה [שם מ"ה] דאצי" שהוא בחי' המ"ד [המ"ד] דוכרין] 51 אעפ"כ [אף על פי כן] מאחר שנתלבש למטה בגוף היה צריך לברר בירור זה התחתון ג"כ כשאר אחיו

І сам Йосеф також здійснив це перше очищення: хоча його корінь походить від Імені Ма світу еманатії (Ацилут), що є рівнем маїн духрін (чоловічих вод), однак, оскільки внизу він був облачений у тіло, йому також належало здійснити це нижнє очищення, як і решті його братів.

Йосеф також брав участь у цьому першому очищенні. Його корінь — в Імені Ма світу Ацилут, джерелі маїн духрін, але, оскільки його душа була облачена у фізичне тіло, йому теж належало виконати цю нижню роботу, як і його братам.

וזהו והנה אנחנו מאלמים כו' שכולנו שוים בזה להעלות מ"ן [מ"ן נוקבין] במלי'.

Ось що означає: «І ось ми в'язали...»: у цьому всі ми рівні — у піднесенні маїн нуквін до Малхут.

Тому уві сні сказано, що «ми» в'язали снопи: у піднесенні маїн нуквін усі брати, зокрема й Йосеф, рівні.

אלא שלאחר בירור זה והנה קמה אלומתי⁵² כו' שנמצא בו מעלה יתירה מצד שרשו בשם מ"ה [שם מ"ה]
דאצי' שעייז מדרגתו הוא להוריד מ"ד [מייז דוכרין] לברר בירור שני את המ"ן [המייז נוקבין] שכבר העלו
במל'.

Але після цього очищення — «і ось мій сніп підвівся...», адже він має додаткову перевагу завдяки своєму кореню в Імені Ма світу Ацилут. Тому його рівень — зводити вниз маїн духрін, щоб здійснити друге очищення маїн нуквін, які вони вже піднесли до Малхут.

Але після цієї спільної роботи йдуть слова: «І ось мій сніп підвівся». Йосеф має додатковий вимір завдяки своєму кореню в Імені Ма, що дає йому змогу зводити вниз маїн духрін, які забезпечують друге очищення того, що піднесли брати.

29 ובירור זה אין ככח שאר השבטים שהן בכריאה כו' שלמטה מטה מאצי'. וזהו תסובנה אלומותיכם
ותשתחווין לאלומתי⁵³ בכחי בטול ממש

І це очищення не під силу іншим колінам, які перебувають у світі творення (Брія), далеко нижче від світу еманції (Ацилут). І це — «Ваші снопи зійшлися довкола й уклонилися моему снопові» — справжнє самоусунення (бітуль).

Інші коліна, коріння яких у світі Брія, далеко нижче від Ацилуту, не можуть здійснити друге очищення. Тому в сні їхні снопи оточують сніп Йосефа й уклоняються йому: вони виявляють перед ним самоусунення.

כי בלעדי המ"ד [המייז דוכרין] דיוסף לא נכלל המ"ן [המייז נוקבין] שלהם באלקות ממש רק שעיי המ"ד [המייז]
דיוסף שמבררם בירור ב' שיוכללו בביטול אמיתי דמ"ה [דשם מ"ה]

Бо без маїн духрін (чоловічих вод) Йосефа їхні маїн нуквін (жіночі води) не були б включені в саму Б-жественність; лише завдяки маїн духрін Йосефа, які здійснюють щодо них друге очищення, вони можуть бути включені у справжнє самоусунення імені Ма,

Без маїн духрін Йосефа те, що піднесли брати, ніколи не було б включене в саму Б-жественність. Лише його друге очищення приводить їх до справжнього самоусунення імені Ма.

54: וזהו ותשתחווין כו' ואז הוא שנכללו באלקות כנ"ל (ועמ"ש בענין ב' בירורים אלו ע"פ ואלה שמות):

і це — «і вклонилися», тощо: тоді вони включаються в Б-жественність, як пояснено вище. (Див. також пояснення про ці два очищення до вірша «І це імена».)

Коли брати вклоняються, їхня праця включається в Б-жественність. У дужках ідеться про докладніше пояснення двох очищень у маамарі до слів «І це імена» (початок Шмот).

30 והנה להבין ביאור ענין ותשתחווין לאלומתי. גם ענין החלום השני השמש והירח כו' משתחווים לי⁵⁵ שהדברים מגיעים ליעקב וכמ"ש ואביו שמר⁵⁶ כו'.

А тепер розгляньмо пояснення слів «і вклонилися моему снопу», а також другого сну: «сонце й місяць... вклоняються мені», адже ці слова стосуються Якова, як сказано: «а його батько зберіг [цю справу]» тощо:

Постають два запитання про поклони: снопи братів вклоняються снопу Йосефа, а в другому сні сонце й місяць вклоняються йому. Другий сон стосується Якова, тому й сказано, що його батько «зберіг цю справу» в пам'яті.

איך יתכן שיעקב שהוא למעלה במדרגה מיוסף כי הוא בחי' גוף ויוסף בחי' ברית ואע"ג [ואף על גב] דגוף וברית כחדא מ"מ הוא גבוה כו' א"כ איך ישתחוה ליוסף וזה תמוה.

Як можливо, щоб Яков, який вищий за рівнем від Йосефа, адже він належить до рівня тіла [краси (Тіферет)], а Йосеф — до рівня завіту [основи (Йесод)]; і хоча «тіло й завіт вважаються одним», однак він вищий тощо, — якщо так, то як же він міг би вклонитися Йосефу? Це дивує.

Як Яков міг уклонитися Йосефу? З погляду Кабали, Яков — це Тіферет, «тіло» сфер духовного прояву (сфірот), а Йосеф — Йесод, «завіт». Хоча «тіло й завіт вважаються одним», тіло все ж вище, тому уклін Якова здається неможливим.

אך הענין כי השתחוואה כוללת ב' בחי'.⁵⁷ הא' בחי' בטול שבטל ומשתחוה כו' כמו וצבא השמים לך משתחווים^{58, 59} שהם מתבטלים כו'. הב' הוא ענין המשכה שמרכזין ראשו וממשיכו למטה.

Однак суть у тому, що уклін охоплює два аспекти. Перший — самоусунення (бітуль): людина перебуває у стані самоусунення й вклоняється тощо, як у словах: «І небесне воїнство вклоняється Тобі», адже вони самоусуваються тощо. Другий аспект — це притягування вниз: людина схиляє голову й тягне [י] донизу.

Відповідь така: уклін має два аспекти. Це самоусунення, як тоді, коли «небесне воїнство вклоняється Тобі», а також притягування вниз: схиляючи голову, людина притягує щось униз.

31 ובאמת הא בהא תליא שע"י הבטול גורם ההמשכה כו'. וכן ידוע ג"כ מהשתחוואה שבש"ע [שבשמונה עשרה] באמרו בא"י [ברוך אתה ה'] שהוא בחי' בטול וגם המשכה ע"י שמרכין ראשו וממשיך מבחי' ברוך בבחי' אתה כמבואר בפע"ח [בפרי עץ חיים].⁶⁰

І справді, одне залежить від іншого: через самоусунення (бітуль) людина зумовлює притягування світла вниз тощо. Це також відомо з поклону під час молитви Шмоне-Есре, коли промовляють: «Благословенний Ти, Гавая»: це і самоусунення, і притягування світла вниз — людина схиляє голову й притягує світло від рівня (бхіни) «Благословенний» до рівня «Ти», як пояснюється в «Прі Ец Хаїм».

Ці два аспекти залежать один від одного: саме самоусунення притягує світло вниз. У працях Арізаля («Прі Ец Хаїм») це пояснюється на прикладі поклону під час молитви Аміда при словах «Благословенний Ти, Гавая»: людина досягає самоусунення й, схиляючи голову, притягує світло від прихованого рівня «Благословенний» до відкритого рівня «Ти».

32 ועד"ז יובן ענין ותשתחוין לאלומתי. כי הנה השבטים כשהעלו מ"ן [מ"ן נוקבין] במלכות וצריכים לעורר המשכת מ"ד [מ"ן דוכרין] דאצילות שע"ז עיקר הברור.

Так само можна зрозуміти вислів: «і вони вклонилися моему снопові». Адже коли коліна піднесли майїн нуквін (жіночі води) до сфери царювання (Малхут), їм потрібно було пробудити притягнення вниз майїн духрін (чоловічих вод) зі світу еманції (Ацилут), завдяки якому відбувається головне очищення.

Тут пояснюється, чому брати вклонилися. Піднісши майїн нуквін до Малхут, вони мали пробудити потік майїн духрін згори, з Ацилуту, який забезпечує головне очищення.

ובאמת אין המ"ד [המ"ן דוכרין] נמשך אלא לאחר שיש העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] כי לית ברכתא שריא באתר ריקניא⁶¹ רק כשיש כלי אז שורה האור והמ"ן [והמ"ן נוקבין] הוא כלי להמ"ד [להמ"ן דוכרין].

І справді, майїн духрін притягуються вниз лише після піднесення майїн нуквін, адже «благословення не спочиває на порожньому місці»: світло спочиває лише там, де є посудина, а майїн нуквін є посудиною для майїн духрін.

Майїн духрін приходять лише після того, як піднесли майїн нуквін, бо, як сказано в Зогарі, «благословення не спочиває на порожньому місці». Світло спочиває лише там, де є посудина, а майїн нуквін є посудиною для майїн духрін.

לכן כדי לעורר המשכת מ"ד [מ"יין דוכרין] דיוסף היה צ"ל תחלה העלאת מ"יין [מ"יין נוקבין] דהשכטים בבחינת בטול לעורר המשכה זו. גם יובן זה ממשל גשמי בזיוג זכר ונקבה שאין קישוי אלא לדעת.⁶²

Тому, щоб пробудити притягнення вниз майїн духрін Йосефа, спершу мало відбутися піднесення майїн нуквін колінами — у стані самоусунення (бітуль), — аби пробудити це притягнення. Це також можна зрозуміти з матеріальної аналогії — з єднання чоловіка й жінки, адже «збудження буває лише за свідомого наміру».

Отже, піднесення братами майїн нуквін у стані самоусунення мало передувати, щоб притягнути вниз майїн духрін Йосефа. Альтер Ребе вказує на відповідність цьому в тілесному єднанні чоловіка й жінки, наводячи сказане в Талмуді, що збудження залежить від свідомого наміру.

33 וכשהנקבה עורכת שולחנה אז נתעורר תאות הזכר כו'. וזהו והנה תסוכינה אלומותיכם שעשו הכלי והעלאת מ"יין [מ"יין נוקבין] ותשתחווין לאלומתי.

І коли жінка накриває на стіл, тоді пробуджується бажання чоловіка, тощо. І це означає: «І ось, ваші снопи зійшлися навколо», — адже вони створили посудину й здійснили піднесення майїн нуквін [жіночих вод], «і вклонилися моєму снопові».

Аналогія триває, висловлена делікатною мовою: коли жінка «накриває на стіл», пробуджується бажання чоловіка. Так само снопи братів «зійшлися навколо», утворивши посудину завдяки своєму майїн нуквін, і вклонилися снопові Йосефа.

ובהשתחואה זו עשו ב' בחי' אי' הבטול שלהם לאור א"ס הב' שעיי' עשו ג"כ ההמשכה שימשך המ"ד
[המ"יין דוכרין]

І в цьому поклоні вони здійснили дві речі: по-перше, їхнє самоусунення (бітуль) перед Нескінченим світлом (Ор Ейн Соф); по-друге, завдяки цьому вони також спричинили притягнення вниз, щоб майїн духрін [чоловічі води] було притягнуто вниз,

Їхній поклон мав обидва аспекти: самоусунення перед Нескінченим світлом і притягнення вниз майїн духрін, що стало можливим завдяки цьому.

דהיינו שימושך הארת הא"ס בבחי' יוסף והמשכה זו שעשו הם היינו שימושך בחי' האו"פ [האור פנימי] ביוסף. ואמנם השתחואה דיעקב היה רק ענין המשכה לבדה שהמשיך בחי' המקיף ליוסף כו'.

тобто щоб осяяння Нескінченного (Ейн Соф) було притягнуте до рівня Йосефа; а притягнення вниз, здійснене ними, полягало в тому, щоб внутрішнє світло (Ор Пнімі) було притягнуте в Йосефа. Поклон Яакова, однак, був лише притягненням униз: він притягнув до Йосефа охоплювальне [світло] (Ор Маکیф), тощо.

Вони притягнули світло Ейн Соф у Йосефа, а саме внутрішнє світло (Ор Пнімі) — світло, яке входить у нього й стає його частиною. На відміну від цього, поклон Яакова був лише притягненням униз; до Йосефа він притягнув охоплювальне світло (макіф), яке залишається над ним і поза його межами.

РОЗДІЛ 8 • 134-35

Помилка братів

34 והנה סבת שנאת השבטים ליוסף על חלומותיו כו' הוא לפי שהם טעו בדבר א'.

I ось причина ненависті колін до Йосефа через його сни тощо полягає в тому, що вони припустилися однієї помилки.

Чому брати ненавиділи Йосефа за його сни? Тому що вони припустилися однієї помилки.

בהיות כי ידוע בענין ששם עלו שבטים שבטי⁶³ י"ה כו'. שיש בחי' י"ב גבולי אלכסון⁶⁴ בז"א דאצילות ונקי' שבטי י"ה שנמשכים מאו"א [מאבא ואימא].

Адже відомо щодо сказаного: «Туди піднімалися коліна, коліна Яг» тощо, що в емоційних атрибутах (Зеїр Анпін) світу еманції (Ацилут) є дванадцять діагональних меж, і їх називають «колінами Яг», бо вони походять від Хохми і Біни (Абба та Імма).

Вислів «Туди піднімалися коліна, коліна Яг» у Кабалі стосується дванадцяти «діагональних меж» (у Сефер Єціра — дванадцяти ребер, утворених там, де зустрічаються два з шести напрямків) у Зеїр Анпін світу Ацилут. Їх називають «колінами Яг», бо вони походять від Абба та Імма — Хохми та Біни, яким відповідають дві літери Імені Яг.

35 ולזאת סברו השבטים שלמטה ששרשן משם וא"כ הם במדרגה אחת עם יוסף שכולן שרשן מז"א

דאצילות וא"כ אין צריכים לו בשביל המשכת המ"ד [המ"ד דוכרין]

Тому коліна внизу думали, що їхній корінь походить звідти, а отже, вони перебувають на одному рівні з Йосефом, адже корінь усіх їх — у світі еманції (Ацилут), на рівні емоційних атрибутів (Зеїр Анпін); а отже, їм не потрібен він, щоб притягувати вниз маїн духрін [чоловічі води],

Брати міркували, що, оскільки їхні душі походять від дванадцяти меж Зеїр Анпіну, вони стоять на одному рівні з Йосефом і тому не потребують його, щоб притягувати вниз маїн духрін.

שהרי כמוהו כמוהם משרש א' מבחי' ז"א שמשם המשכת המ"ד [המ"ד דוכרין]. אבל טעו בזה כי אמת ששרשם⁶⁵ מז"א כנ"ל אבל הם בעצמם למטה בבריא.

адже він і вони однакові — походять від одного кореня в Зеїр Анпіні, звідки притягуються маїн духрін. Але в цьому вони помилялися: щоправда, їхній корінь, як пояснено вище, — від Зеїр Анпіну, але самі вони перебувають унизу, у світі творення (Брія).

Вони вважали себе рівними Йосефові, адже походили від того самого кореня в Зеїр Анпіні, звідки притягуються маїн духрін. Їхня помилка полягала ось у чому: їхній корінь справді був там, але самі вони перебували внизу, у Брії.

וכנ"ל בענין בחי' י"ב בקר שהים עומד עליהם מלמעלה הילכך הם רק המעלים מ"ן [מ"ן נוקבין] למלכות.

І, як пояснено вище щодо дванадцяти волів, на яких згори стоїть Море, вони можуть лише підносити маїн нуквін [жіночі води] до сфери царювання (Малхут).

Як і дванадцять волів, що несуть над собою Море, вони можуть лише підносити маїн нуквін до Малхут.

משא"כ יוסף שלמטה הוא עצמו מבחי' יסוד דאצילות ממש ולפיכך הוא דוקא הממשיך מ"ד [מ"ן דוכרין] והם צריכים לו כמו שכתוב והנה תסובינה אלומותיכם⁶⁶ כו' כנ"ל:⁶⁷

Натомість сам Йосеф, [навіть] унизу, походить із рівня самої сфери основи (Йесод) світу Ацилут, і тому саме він притягує вниз маїн духрін, а вони потребують його, як написано: «І ось ваші снопи обступили...» тощо, як пояснено вище.

Йосеф навіть тут, унизу, сам походить від Йесод світу Ацилут, тому лише він притягує вниз маїн духрін, і брати потребують його, як сказано в його сні: «Ваші снопи обступили й уклонилися моему снопові».

В АВОДІ

Людина очищує іскри, що містяться в їжі та у світі, споживаючи їжу заради Б-га, а потім молячись із любов'ю і трепетом (агава ве-йіра), які черпають силу з цього. Але власні любов і трепет людини, навіть самопожертва (месірут нефеш), залишаються «нижчим єднанням» (їхуда татаа), доки на них згори не буде притягнуто трепет; служіння людини знизу, через самоусунення, стає посудиною для цього дару згори.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Як аналогія з літерами слова ברוך пояснює, що означає «розбиття», і чому розділення спричиняє відхід світла?
2. Чому множення 288 іскор пояснює тривалість вигнання?
3. У якому сенсі самоусунення іскор, що підносяться, є «німим», і як аналогія із зародком допомагає це зрозуміти?
4. У чому різниця між першим етапом очищення (братів) і другим (Йосефа), і як приклад їжі та молитви це пояснює?
5. Як два аспекти поклону усувають труднощі, пов'язані з тим, що Яков уклонився Йосефові?

Примітки

АБЗАЦ 1

1 והנה אנחנו מאלמים אלמים

У примітці це названо одним із двох інших записів того самого маамару — паралельним текстом цього викладу.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ב' הנחות אחרות — בסה"מ תקס"ה ע' צט. וראה במאמרי אדה"ו הקצרים ע' יח. ובמגדל עוז ע' שפט שרכינו הזקן למד ענין זה מהרה"ק אברהם בן הה"מ ז"ל. באוה"ת בראשית כרך ו תתרפב, א המאמר עם הגהות אחרות נדפס מגוכתי"ק כ"ק הצ"צ שנכתבו כנראה בחיי כ"ק אדה"א או קודם לזה. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. ראה הנחות — תרס"ז ד"ה והנה אנחנו שמבאר הענינים של המאמר. ראה ד"ה פדה בשלום תשל"ה.

2 והנה אנחנו מאלמים אלמים

Йосеф розповідає братам свій сон: вони в'язали снопи в полі, його сніп підвівся, а їхні поклонилися йому. Увесь маамар тлумачить цей вірш.

בראשית ל"ו:7:Genesis 37:7

והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם-נצבכה והנה תסבין אלמתיכם ותשתחוו לאלמתי:

for, behold, we were binding sheaves in the field, and, lo, my sheaf arose, and also stood upright; and, behold, your sheaves came round about, and bowed down to my sheaf.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

בראשית לו, ז.

3 אלה המלכים אשר מלכו

«Ось царі, які царювали в землі Едома, перш ніж якийсь цар зацарював над синами Ізраїлю». Керуючись Кабалою, Альтер Ребе тлумачить цих царів як сім царів Тоху, чий посудини розбилися.

בראשית ל"ו:31:Genesis 36:31

ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך-מלך לבני ישראל:

And these are the kings that reigned in the land of Edom, before there reigned any king over the children of Israel.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

בראשית לו, לא.

4 שהן ז' מלכין קדמאין דתהו שנפלו בשבחי

Там Альтер Ребе пояснює, що розбиття семи первісних царів, які «царювали й померли», сталося лише в семи нижніх сфірот, а не в мудрості (Хохма), починаючи з першого царя, Бели, який є знанням (Даат); а світло Хохми, що залишилося в 288 іскрах, підтримує розбиті посудини живими.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לקמן ק', ד. ביאוה"ו להצ"צ כרך א ע' רפא.

5

ומשם . . כידוע

Текстологічний варіант: у версії цього маамару, надрукованій там, немає слів «а звідти вони спустилися... як відомо».

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת שם ליתא.

АБЗАЦ 2

6 שהוא ענין הברכה

У цьому маамарі додається, що «благословення» тут означає низведення (המשכה), тож слово «барух» несе в собі ідею низведення Б-жественного світла вниз.

ПРИМІТКА КЕНОТ

בד"ה פדה בשלום תשל"ה (הנחה בלתי מוגהה) מוסיף "היינו ברכה לשון המשכה".

7 אזי לא ימצא בהן התלבשות השכלה זאת כלל

У цьому маамарі додається, що зміст уже не виявляється в роз'єднаних літерах, але певний слід того, що вони були разом, безумовно залишається, адже святість ніколи не залишає свого місця.

ПРИМІТКА КЕНОТ

בד"ה פדה בשלום תשל"ה מוסיף: "היינו שאין השכלה זו בגילוי, אבל בטח שנשארה איזה רושם מזה שהיו אותיות אלו ביחד, שהרי קדושה לא זה ממקומה".

АБЗАЦ 3

8 ה'יש מספר

«Чи можна злічити Його воїнства?» Біллад описує незліченні воїнства Б-га; Альтер Ребе застосовує ці слова до незліченних видів створіння, що походять від розбитих посудин.

איוב כ"ה:3:Job 25:3

ה'יש מספר לגדודיו ועלימי לא-יקום אורו:

Is there any number of His armies? And upon whom doth not His light arise?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

איוב כה, ג.

АБЗАЦ 4

9 שאין עוד מלבדו

Моше каже Ізраїлю: «Im'я Б-га (Гавая) — це Б-г; немає нічого іншого, крім Нього». Альтер Ребе наводить ці слова як твердження про істинну єдність Б-га, який, здається, суперечить окремому існуванню створіння.

דברים ד':35:Deuteronomy 4:35

אתה הראת לדעת כי ה' הוא האֱלֹהִים אין עוד מלבדו:

Unto thee it was shown, that thou mightiest know that the L-RD, He is G-d; there is none else beside Him.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АБЗАЦ 6

10

ונהר יוצא מעדן

«Річка виходить з Едена, щоб зрошувати сад, а звідти розділяється й стає чотирма головами». Альтер Ребе тлумачить Еден як мудрість (Хохма), сад — як царювання (Малхут) світу еманції (Ацилут), а розділення — як початок світу творення (Брія).

בראשית ב':10

וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרָד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים:

And a river went out of Eden to water the garden; and from thence it was parted, and became four heads.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

בראשית ב', י.

АБЗАЦ 7

11

פני ארי אל הימין פני שור

Видіння колісниці Єзекіїля: обличчя людини, обличчя лева праворуч, обличчя вола ліворуч і обличчя орла. Альтер Ребе ототожнює ці обличчя з чотирма таборами, на які розділяється річка у Брії.

יחזקאל א':10

וְדִמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל־הַיְמִין לְאַרְבַּעָתָם וּפְנֵי־שׁוֹר מִהַשְׁמָאוֹל לְאַרְבַּעָתָם וּפְנֵי־נֶשֶׁר לְאַרְבַּעָתָם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man; and they four had the face of a lion on the right side; and they four had the face of an ox on the left side; they four had also the face of an eagle.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АБЗАЦ 10

12

הס"ר נשמות הם שכבר נתקנו ונתבררו

Примітка відсилає до розлогого пояснення Цемаха Цедека, надрукованого в додатках до цього тому, про 600 000 душ, уже виправлених після розбиття.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה בארוכה בביאור הצ"צ על פי ח"ש נדפס לעיל בהוספות. לקו"ש ח"י עי 119 ערה 29.

13

כי הנה ידוע ע"פ ורוח אלקים מרחפת

Примітка відсилає до маамару Альтер Ребе на главу Берешис, де пояснюється вірш «і дух Б-га ширяв».

ПРИМІТКА КЕНОТ

מאמרי אדה"י פרשיות בראשית ע"א. וראה מאמרי אדה"א בראשית ע"נו.

14

רוח אלקים מרחפת

«I дух Б-га ширяв над поверхнею вод». Арізаль читає

слово מרחפת як מת רפ"ח — «померли 288».

בראשית א':2

וְהָאָרֶץ הָיְתָה תָהוּ וָבֶהוּ וְחָשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:

Now the earth was unformed and void, and darkness was upon the face of the deep; and the spirit of G-d hovered over the face of the waters.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

15

רפ"ח מת

Примітка відсилає до обговорення 288 іскор у Biurei HaZohar на главу Балак.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה ע"ח שער רפ"ח ניצוצין פ"א. ראה גם בה"ז בלק קט, ד. סה"מ תקס"ה עי קד. מאמרי אדה"א בראשית עי נו. מאמרי אדה"ז — פרשיות פ' בראשית עי ה. סה"מ תרל"ב ח"ב עי שעו. סה"מ אעת"ר עי קפב. ועוד.

16

רפ"ח מת

У «Воротх 288 іскор», розділ 1, Арізаль пояснює, що коли померли царі Того, у розбитих посудинах залишилися 288 іскор світла, і читає «мерахефес» як «померли 288».

עץ חיים י"ח:ב'2:18

... כשנשברו הכלים היו ו' מדרגות הראשונות ושאר המדרגות מן הז' ואילך והוא בכלל שהוא חשבון ומספר י' אותיות המילוי שהם גי' ע"ב ומשם ואילך כולם ירדו בבריאה עם הכלים בסוד הניצוצין ופשוט הוא שכל המדרגות שלמטה ממנו נכללין בה ואינם נחשבים בה כדבר בפ"ע ולכן אינה עולה במספר ולכן אינו נחשב רק מדרגה זו בחי' מספר י' אותיות המילוי שהוא גי' ע"ב וכל שאר הניצוצין שלמטה מהם נכללין באלו ע"ב וכבר נת"ל במקומות רבים כי מציאת מספר רפ"ח ניצוצין הם ד' בחי' ע"ב שירדו מאלו הד' היות וכולם יחד ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

АБЗАЦ 11

17

כמו שהיו עדיין באצילות

Примітка відсилає до бесіди в Лікутей Сіхот, де обговорюється ця думка: число 288 стосується іскор такими, якими вони були ще в Ацилуті.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לקו"ש חט"ו ע' 524.

18

וזהו רפ"ח מת

Вчення Арізаль про те, що слово «мерахефес» (ширяє) утворює фразу «померли 288» (מת רפ"ח). Альтер Ребе додає, що 288 — це кількість іскор на рівні світу еманції (Ацилут).

עץ חיים י"ח:ב'2:18

... כשנשברו הכלים היו ו' מדרגות הראשונות ושאר המדרגות מן הז' ואילך והוא בכלל שהוא חשבון ומספר י' אותיות המילוי שהם גי' ע"ב ומשם ואילך כולם ירדו בבריאה עם הכלים בסוד הניצוצין ופשוט הוא שכל המדרגות שלמטה ממנו נכללין בה ואינם נחשבים בה כדבר בפ"ע ולכן אינה עולה במספר ולכן אינו נחשב רק מדרגה זו בחי' מספר י'

אותיות המילוי שהוא גי' ע"ב וכל שאר הניצוצין שלמטה מהם נכללין באלו ע"ב וכבר נת"ל במקומות רבים כי מציאת מספר רפ"ח ניצוצין הם ד' בחי' ע"ב שירדו מאלו הדי' היות וכולם יחד ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

19 וזהו רפ"ח מת כו

Текстологічний варіант: у рукописі Цемах Цедека читається вислів «померли, 288» — у порядку літер слова «мерахефес».

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת גוכתי"ק הצ"צ: "וזהו מת רפ"ח כו". וכ"ה הלשון בלקו"ת מטות פב, ד. וכ"ה בע"ה שער רפ"ח ניצוצין פ"א. וראה בהנסמן למאמרי אדה"ז — פרשיות פ' בראשית ע' א.

20 כי הנה ידוע

Примітка Kehot вказує, де це докладніше пояснюється: Sefer HaMaamarim 5634.

ПРИМІТКА КЕНОТ

קטע מכאן מובא בסה"מ תרל"ד ע' קמא.

АВЗАЦ 12

21 דור הולך ודור בא

«Покоління відходить, покоління приходить, а земля стоїть вічно». Альтер Ребе використовує цей вислів щодо багатьох поколінь, які вже працювали над очищенням іскор.

Ecclesiastes 1:4 ד"ד קהלת א'

דור הלך ודור בא והארץ לעולם עמדת:

One generation passeth away, and another generation cometh; And the earth abideth for ever.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

22 שו"ה ס"ר — ממספר זה

У рукописі Цемаха Цедека тут додається, що лише в Польщі налічується понад 600 000 євреїв.

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת שם גוכתי"ק הצ"צ נוסף: שאף במדינת פולין ימצא יותר מס"ר.

23 בגמרא כפר שחליים

Гемара розповідає про міста в Землі Ізраїлю з величезним населенням, зокрема про село Шехалаїм. Альтер Ребе наводить це, щоб показати, як багато євреїв жило в давнину.

Gittin 57a:12 ב"ב גיטין נ"ז א'

אלו הן: כפר ביש, כפר שיחליים, כפר דכריא. כפר ביש - דלא יהבי ביתא לאושפין. כפר שיחליים - שהיתה פונסתן מן שיחליים. כפר דכריא - אמר רבי יוחנן: שהיו נשומיהן יולדות זכרים תחלה, ויולדות נקבה באחרונה, ופוסקות.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

ПРИМІТКА КЕНОТ

גיטין נו, א.

24 יוסף ה' עליהם

Псалмоспівець благословляє Ізраїль словами: «Нехай Ім'я Б-га (Гавая) примножить вас — вас і ваших дітей». Альтер Ребе додає це благословення, згадуючи, що єврейський народ зріс.

Psalms 115:14 ד"ד תהילים קט"ו

יוסף ה' עליכם עליכם ועל-בניכם:

The L-RD increase you more and more, You and your children.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АВЗАЦ 13

25 מה רבו מעשיך

«Які численні Твої діяння, Гавая! Усі їх Ти створив мудрістю». Альтер Ребе тлумачить слова «які численні» як множинність розбиття, а слова «мудрістю Ти створив» — як його виправлення.

Psalms 104:24 ד"כ תהילים ק"ד

מה רבו מעשיך ה' כלם בהכמה עשית מלאה הארץ חגיגה:

How manifold are Thy works, O L-RD! In wisdom hast Thou made them all; The earth is full of Thy creatures.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים קד, כד.

АВЗАЦ 14

26 שו"ה יחד — מפורדים

У рукописі Цемах Цедека тут додано примітку: «i дивись, що пояснюється вище, у Паршат Вайішлах, щодо слів «У мене багато» і «У мене є все». Це посилання на обговорення слів Ейсава «У мене багато» на противагу словам Яакова «У мене є все».

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת גוכתי"ק נוסף הגה"ה מכ"ק הצ"צ: (ועמש"ל פי וישלח בענין יש לי רב ויש לי כו ע"ש). וזהו.

27 ולא יהיו נפרדים

Те саме додане посилання — на обговорення в Паршат Вайішлах слів «У мене багато» і «У мене є все». Редактори зазначають, що воно стосується згаданого вище рукопису, у якому немає тексту до розділу Ваєшев.

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת גוכתי"ק שם נוסף: ועמש"ל פי וישלח בענין יש לי רב ויש לי כל ע"ש. [כוונה לבוך הנ"ל — וחסר שם עד וישב].

АВЗАЦ 15

28 וזאת תורת האדם . . שיתעלו באחדות ה'

Примітка вказує на докладніший розгляд цієї теми Мітелер Ребе в маамарі на цю паршу — паралельний виклад завдання людини очищати іскри й приводити їх до єдності Б-га.

ПРИМІТКА КЕНОТ

37

אידי דטריד למיבלע

Талмудичний принцип: מ'ясо, увібравши рідину, не віддає того, що увібрало, «бо зайняте поглинанням». Хасидут (учення хасидизму) використовує цей принцип щодо такого рівня, який настільки поглинутий отриманням, що нічого не віддає.

Chullin 108b חולין ק"ח

ПРИМІТКА КЕНОТ

ע"פ חולין קח, ב. וכחלשון כאן מובא בדא"ח בכ"מ, ראה לעיל י, ב. לקמן קט, ג. סידור קמג, ב.

38

ועמ"ש ע"פ התוספתא דבשלח

Примітка визначає згадане в тексті обговорення Тосефти до Бешалах («вода замерзла»); його надруковано в Biurei HaZohar Мителер Ребе.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ביאורו"ז לכ"ק אדה"א מד, א ואילך.

39

ועמ"ש בטעם שהמסעות היו מ"ב

В урывку пояснюється, що коли Малхут підноситься, виходячи зі свого обмеження, підносяться й усі рівні над нею; це відбулося завдяки 42 переходам 600 000 душ — рухові піднесення. Це підтверджує думку тексту, що мандри були піднесеннями, протилежними розкриттю.

ПРИМІТКА КЕНОТ

לקו"ת מסעי פט, ד.

40

שתי רוחות מספרות

Історія про побожного чоловіка, який почув, як на цвинтарі розмовляли між собою двоє духів. Альтер Ребе наводить її, щоб показати, що духовні істоти мають «мовлення» — здатність спілкуватися з іншим.

Berakhot 18b:7-8 ח"ז:בז-ח"ז:בז

ולא? והתנא: מעשה בקסיד אחד שנזמן דינר לעני בערב ראש השנה בשני בצורת, והקניטתו אשתו, והלך ולן בבית הקברות. ושמע שתי רוחות שמספרות זו לזו. אמרה תדא להקברתה: הקברתי, בואי ונשוט בעולם, ונשמע מאחורי הפרגוד מה פורענות בא לעולם? אמרה לה הקברתה: איני יכולה, שאני קבורה במחצלת של קנים. אלא לכי את, ומה שאת שומעת אמרי לי. הלכה היא ושטה ובאה. ואמרה לה הקברתה: הקברתי, מה שמעת מאחורי ...

Do they not [know of the troubles of others]? Lo, there is a teaching : It once happened that a pious man gave a denarius to a beggar on the New Year's eve in a time of drought. His wife upbraided him ; so he went and spent the night in the cemetery. He heard two spirits conversing. One said to the other, "Come, friend, let us wander in the world and hear behind the curtain what visitation is to come upon the world." The other spirit replied, "I cannot, ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

ברכות יח, ב. באוה"ת שם תתרגם, ב מוסיף: "וכמ"ש במ"א בביאור מ"ש באוצ"ח בענין הצמצום ורשימו רל"א שערים כו". כנראה הכוונה להנדפס בלקו"ת בהוספות לויקרא.

אבזאצ 20

41

רק אוכל ממה שאמו אוכלת

Талмуд описує плід в утробі матері, який «їсть те, що їсть його мати, і п'є те, що п'є його мати». Альтер Ребе використовує цей образ як уособлення повної залежності від свого джерела.

Niddah 30b:18 ח"ב:י"ח

דרש רבי שמלאי: למה הולך דומה במעי אמו — לפנקס שמקופל, ומונח ידיו על שתי צדעיו, שתי אציליו על שתי ארכובותיו, ושני עקביו על שתי עגבותיו, וראשו מונח לו בין ברכיו, ופיו סתום, וטבורו פתוח. ואוכל ממה שאמו אוכלת, ושותה ממה שאמו שותה, ואינו מוציא רעי שמא יתרוג את אמו. וכיון שיצא לאויר העולם — נפתח הסתום, ונסתם הפתוח, שאקמלא כן אינו יכול להיות אפילו שעה אחת.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

42

שו"ה אוכלות כו

У рукописі Цемах-Цедека додано: «і він не є окремою сутністю».

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת מגוכח"ק ח"צ נוסף: ואינו מהות בפ"ע.

אבזאצ 21

43

רק אוכל ממה שאמו אוכלת

Опис плода в Талмуді, який «їсть те, що їсть його мати». Тут це застосовується до іскор, поглинутих у Малхуті як майін нуквін [жіночі води].

Niddah 30b:18 ח"ב:י"ח

דרש רבי שמלאי: למה הולך דומה במעי אמו — לפנקס שמקופל, ומונח ידיו על שתי צדעיו, שתי אציליו על שתי ארכובותיו, ושני עקביו על שתי עגבותיו, וראשו מונח לו בין ברכיו, ופיו סתום, וטבורו פתוח. ואוכל ממה שאמו אוכלת, ושותה ממה שאמו שותה, ואינו מוציא רעי שמא יתרוג את אמו. וכיון שיצא לאויר העולם — נפתח הסתום, ונסתם הפתוח, שאקמלא כן אינו יכול להיות אפילו שעה אחת.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

אבזאצ 22

44

עבור שני לאחר הלידה כמ"ש בע"ה

Мареј мекомот Kehot для цих слів (примітку наведено нижче).

ПРИМІТКА КЕНОТ

שער העיבור פ"א.

45

כענין י"ב בקר שהיו בים של שלמה

Там Альтер Ребе пояснює, що коліна походять зі світу Ацилут у тому вигляді, в якому він сяє у Брія, — це «нижня колісниця». Як сказано в Зогарі про дванадцять волів, на яких стоїть Море: Малхут світу Ацилут, верхнє море, їде на них, а вони є чотирма прапорами. Йосеф, навпаки, походив із самого світу Ацилут, з Йесод, «верхньої колісниці».

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לקמן קג, א.

ברכות סא, ב. וראה לקוטי שיחות ח"ו ע' 126 הערה 35.

46

שו"ה לו — מא"ס ב"ה

Ор га-Тора наводить додатковий приклад «німоти»: Моше був «важкий на уста», бо перебував у стані самоусунення («що ми take?»), і тому не міг бути «чимось», що дає. Так само говорити слова Тори в Шабат дозволялося лише з труднощами, через самоусунення, яке перевершує здатність давати.

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת שם נוסף: (וגם דמיון לבחי' אלמים הנ"ל הוא מ"ש במ"א בענין שהי' משה כבד פה לפי שהי' בבחי' ביטול ונחנו מ"ה לא יכול להירי' יש להשפיע וכעין זה ה"ע בקושי' התירו לדבר דברי תורה בשבת מצד הביטול שלמעלה מהשפעה).

АВЗАЦ 23

47

בחכמה דוקא אתברירו

У пасажі про Хаей Сара пояснюється, що очищення можливе лише в Ацилуті, у Хохмі всього порядку, — «і завдяки Хохмі вони проходять очищення»; очищення відбувається через єднання (зивуг), а душі цадикив підносять маїн нуквін до Малхут світу Ацилут. Це пояснює джерело й зміст вислову, наведеного тут.

ПРИМІТКА КЕНОТ

נסמן לעיל טז, ד.

АВЗАЦ 25

48

ר"ע שיצתה נשמתו באחד

Талмуд розповідає, що, коли рабі Аківу страчували, він читав Шма [«Слухай!», протяжно промовляючи слово «Один», аж поки його душа не відійшла разом із ним. Альтер Ребе наводить це як найвищий прояв самопожертви (месірут нефеш).

Berakhot 61b:9 ט"ב: ברכות ס"א

בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן? אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה "בכל נפשך" אפילו נוטל את נשמתך. אמרתי: מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי, לא אקיימנו? היה מאריך ב"אחד", עד שיצתה נשמתו ב"אחד". יצתה בת קול ואמרה: "אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתו באחד".

When they brought R. 'Akiba out to execution, it was the time for reading the Shema'; and though they were combing his flesh with iron combs, he kept receiving upon himself the yoke of the Kingdom of Heaven. His disciples said to him, "Our master, thus far!" He answered them, "Through-out my life I have been troubled about this verse, '[And thou shalt love the L-rd thy G-d...] and with all thy soul' which means: Even if He take thy life. For said I, 'When will it be ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

49

למהוי אב"א

У Зогарі (Трума, у фрагменті, який читають у п'ятницю ввечері) йдеться про те, як Б-жественна присутність (Шехіна) об'єднується вгорі, «щоб бути одним в Одному». Альтер Ребе розуміє це як нижче єднання (іхуда татаа), включене у вище єднання (іхуда ілаа).

Zohar II, 135a ק"ב קלה, ח"ז

ПРИМІТКА КЕНОТ

ח"ב קלה, א.

АВЗАЦ 26

50

ונהר יצא מעדן להשקות את הגן

Ріку з Едему, що зрошує сад, яку раніше в маамарі тлумачили як мудрість (Хохма), що тече до царювання (Малхут) світу еманції (Ацилут), тепер ототожнюють із тим, як Йосеф притягує вниз Нескінченне світло (Ор Ейн Соф).

בראשית ב':2:10 Genesis

ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים:

And a river went out of Eden to water the garden; and from thence it was parted, and became four heads.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АВЗАЦ 28

51

ששרשו משם מ"ה דאצי שהוא בחי' המ"ד

У примітці сказано, що в Ор га-Тора до Шмот цитується цей уривок про корінь Йосефа в Імені Ма світу Ацилут.

ПРИМІТКА КЕНОТ

אוה"ת שמות ע' יד מציין לכאן.

52

והנה קמה אלומתי

«I ось мій сніп піднявся й також випростався». Це тлумачиться як додаткова сила Йосефа, що походить від його кореня в Імені Ма, аби здійснити друге очищення.

בראשית ל"ז:7: Genesis 37

והנה אנהנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי:

for, behold, we were binding sheaves in the field, and, lo, my sheaf arose, and also stood upright; and, behold, your sheaves came round about, and bowed down to my sheaf.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АВЗАЦ 29

53

תסובנה אלומתיכם ותשתחוין לאלומתי

«Ваші снопи оточили й уклонилися моему снопу». Це тлумачать як довершення маїн нуквін (жіночих вод)

| племен майн духрін (чоловічими водами) Йосефа.

בראשית ל"ז:7 Genesis 37:7

והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם-נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי:

for, behold, we were binding sheaves in the field, and, lo, my sheaf arose, and also stood upright; and, behold, your sheaves came round about, and bowed down to my sheaf.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

54

ע"פ ואלה שמות

Там пояснюються два очищення: насіння матері вже очищене, однак дитина формується лише після другого очищення батьком; тому постанови Мішна є очищеннями «через мудрість (Хохма)», а галахот [закони] танняй — це сама Б-жественність, що притягується після другого очищення імені Ма, яке очищує Бан.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לקמן מט, ג. באוה"ת בראשית כרך ו תתרפד, א במקום מראה מקום זה נמצא "ע"פ הזהר וישב דקפ"א אך אל הפרוכת כו ובשאר דוכתי".

АБЗАЦ 30

55

החלום השני השמש והירח כו משתחווים לי

Другий сон Йосефа: «сонце, місяць і одинадцять зірок кланялися мені». Яаков зрозумів, що сонце — це він сам.

בראשית ל"ז:9 Genesis 37:9

ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי:

And he dreamed yet another dream, and told it to his brethren, and said: 'Behold, I have dreamed yet a dream: and, behold, the sun and the moon and eleven stars bowed down to me.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

56

ואביו שמר

«Його брати заздрили йому, а батько зберіг це в пам'я-ті». Це показує, що другий сон стосувався Яакова.

בראשית ל"ז:11 Genesis 37:11

ויקנאו־בו אחיו ואביו שמר את־הדבר:

And his brethren envied him; but his father kept the saying in mind. .

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

בראשית לו, יא.

57

השתחווהו כוללת בי בחי

У тому маамарі пояснюється, що поклони під час молитви Аміда, коли схиляються на слові «Благословен», означають схиляння голови, яке притягує згори вниз вищу мудрість (Хохма): уклін є не лише підкоренням, а й притягуванням униз.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לקמן בד"ה יביאו לבוש מלכות, צא, א. ובאוה"ת פי תרומה ד"ה ועשו לי מקדש עי איתכח. סה"מ תרל"ב עי עד.

58

וצבא השמים לך משתחווים

Мареј мекомот Kehot для цих слів (примітку наведено нижче).

ПРИМІТКА КЕНОТ

נחמ"י טו, ו.

59

וצבא השמים לך משתחווים

«I все войнство небесне вклоняється Тоби». Альтер Ребе використовує цей вислів, говорячи про поклон як самоусунення.

נחמיה ט':6 Nehemiah 9:6

אתה־הוא ה' לבדך אתה עשית את־השמים שמי השמים וכל־צבאם הארץ וכל־אשר עליה הימים וכל־אשר בהם ואתה מחיה את־כלם וצבא השמים לך משתחווים:

Thou art the L-RD, even Thou alone; Thou hast made heaven, the heaven of heavens, with all their host, the earth and all things that are thereon, the seas and all that is in them, and Thou preservest them all; and the host of heaven worshippeth Thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АБЗАЦ 31

60

ברוך בבחי אתה כמבואר בפע"ח

Мареј мекомот Kehot для цих слів (примітку наведено нижче).

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה שער העמידה.

АБЗАЦ 32

61

לית ברכתא שריא באתר ריקניא

Принцип Зоару, згідно з яким благословення не спочиває на порожньому місці: має бути посудина, здатна його прийняти. Альтер Ребе використовує це, щоб показати, що майїн нуквін (жіночі води) мають піднятися, перш ніж майїн духрін (чоловічі води) спустяться.

זוהר II, 155a כנה, זח"ב

זוהר III, 34a כנה, זח"ג

ПРИМІТКА КЕНОТ

זח"ב כנה, א. קנו, ב. זח"ג לד, א.

62

שארין קישוי אלא לדעת

Талмудичне твердження, що чоловіче збудження потребує свідомого наміру. Тут воно слугує аналогією пробудження низу (ітарута делетата), яке викликає потік згори.

יבמות נ"ג ב:י"א-י"ג Yevamot 53b:11-13

לא מיבעיא קאמר. לא מיבעיא הוא שוגג והיא קמפונה למצוה, אי נמי הוא מזיד והיא קמפונה למצוה, אלא אפילו הוא שוגג והיא מזידה, דתרוניהו לא קמפוניו לשם מצוה — אפילו הכי קנה. תני רבי חיאי: אפילו שניהם שוגגים, שניהם מזידים, שניהם אנוסים. אנוס דמתניתין היכי דמי? אילימא קשאנסוהו גוים ובא עליה, והאמר רבא: אין אונס לערוה! לפי שאין קישוי אלא לדעת. אלא בישן. והאמר רב יהודה:

АБЗАЦ 34

63

ששם עלו שבטים שבטי ייה

«Туди піднімалися племена, племена Б-га». Кабала тлумачить «племена Б-га» як дванадцять меж емоційних атрибутів (Зеїр Анпін), що походять від Хохми й Біни (Абба та Імма).

Psalms 122:4:ד"ב כ"ב תהלים

ששם עלו שבטים שבטי ייה עדות לישראל להדות לשם ה'

Whither the tribes went up, even the tribes of the L-RD, as a testimony unto Israel, to give thanks unto the name of the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים קכב, ד.

64

שיש בחי י"ב גבולי אלכסון

В урывку сказано, що хоча самі коліна перебувають у світі творення (Брія), їхній корінь — це дванадцять діагональних меж Зеїр Анпін світу Ацилут; цей маамар прямо цитується. Розступання моря на дванадцять шляхів було піднесенням дванадцяти колін Брія до цих дванадцяти меж.

ПРИМІТКА КЕНОТ

בלק"ת צו יו, א. שמע"צ פ, ד מציין לכאן.

АБЗАЦ 35

65

שו"ה שרשם

Варіант читання: у рукописі сказано «корінь їхнього кореня», а також що коліна «були опущені вниз, у Брія».

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת מגוכת"ק הצ"צ נ': שרש שרשם . . אבל הם נשפלו למטה בבריא.

66

והנה תסבינה אלומותיכם

«І ось, ваші снопи зібралися навколо». Маамар завершується поверненням до сну: братам потрібен Йосеф, щоб завершити свою роботу.

בראשית ל"ז:7:Genesis 37:7

והנה אנחנו מאלקים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם נצבקה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי:

for, behold, we were binding sheaves in the field, and, lo, my sheaf arose, and also stood upright; and, behold, your sheaves came round about, and bowed down to my sheaf.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

67

אלומותיכם כו' כנ"ל

Ор га-Тора містить тут підсумок усього маамару, а потім наводить уривок із маамару "VaAni Nasati Lecha Shechem Echad" з Вайехі 5563. У підсумку повторено головну думку: розбиття як роздрібнення, перше вправлення колін через зв'язування снопів, друге ви-

правлення Йосефа, два аспекти поклоніння та помилку братів щодо свого кореня.

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת שם נמצא קיצור ואח"כ מעתיק מד"ה ואני נתתי לך שכם אחד מפ' ויחי תקס"ג ע"ש. הקיצור. השבח"כ ענין בחי פירוד ופירור הכלי לחלקי רבים ועי"ז מסתלק האור וההשכלה, ושבירה זו הי' בנשמו' וניצוצי' לכן כל מה שירדו למטה נעשה הרבוי יותר. ועבודתינו לברר ולהעלות מטורי דפרודא לבחי' אחדוי' גוי' אחד בארץ, וזהו מאלמי' אלומי', מהרבה שבולי' נעשה אלומה א', גם לי' אדם מצד הביטול כו'. וכ"ז הוא העלא' מ"ן ביטול היש ועדיין צריך בירור שני עי"ז מ"ד לשיתהפך לאלקי' ממש וזה הי' עבודת יוסף וזהו והנה קמה אלומתי כו' וענין ותשתחוין כי השתחוא' ביטול וגם עי"ז המשכה מאוא"ס להתלבש במ"ד דיוסף, והשתחוא' דיעקב המשכה לבד. ומה שהשבטי' שנאו אותו לפי שסברו ששרשם ג"כ מ"יב ג"א דז"א א"כ כמוהו כמותם וא"צ לו בשביל המ"ד ג"כ אבל האמת שהם י"ב בקר דבריא והוא מיסוד ז"א וזה הי' החלומות כנ"ל.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text, the English translation, our explanations i the notes.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Цитовані джерела за Сефарією: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); Sefer Etz Chaim (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library. © likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayeishev/2/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок